

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiin.

Apare în fiecare Duminecă

INSERTATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Starea politică.

— Darea de seamă a ministrului Goluchowski. —

Am pomenit și de alte-ori, că dela 1867 încoace împărția noastră s'a împărțit în două (de aci: dualismul) părți: Austria și Ungaria. Aceste două părți sînt neatîrnate una de alta, în lăuntru se ocărmuesc ele pe sine, avînd fiecare diete, ministri și legi deosebite. Dar amîndouă alcătuiesc împreună împărăția, avînd un Domnitor, pe Împăratul, care în Ungaria se chiamă Rege (Craiu), avînd armată împreună și trebi comune în afară, trebi politice, de negoț etc. cu celelalte țări.

Pe când deci fiecare parte face în lăuntru seu ce vrea, asupra armatei și a trebilor din afară nu poate să hotărască și să dispună, decât amîndouă părțile împreună, sau cum se mai zice: în comun.

Astfel stînd legătura, împărăția are ministri comuni pentru armată și trebile din afară sau pentru purtarea politiceii. Afară de aceasta se mai adună în fiecare an (odată în Viena, odată în Pesta) un sfat earăși comun, alcătuit din un număr oare-care de deputați, cari sînt aleși și trimiși sau cum se mai zice *delegați* din dietele celor două părți. Acest sfat se numește *delegațiuni*. În el se hotărăsc treburi comune de-ale împărăției, se votează banii de lipsă pentru ministeriile comune etc.

Acum tocmai se află adunat în Viena sfatul comun al împărăției noastre sau cum se mai numește: *delegațiunile*. La astfel de prilejuri este obiceiul, că ministrul trebilor din afară

trebuie să facă o dare de seamă despre *starea politică* a împărăției și a celorlalte țări; să arete cum stăm cu țările mărginașe și mai depărtate, cum ne este starea comercială ș. a. Această dare de seamă trebuie să o facă înaintea fiecărei delegațiuni, căci anume, trimișii sau delegații austriaci și ungari se sfătuiesc înainte deosebit și apoi numai împreună.

O astfel de dare de seamă este totdeauna așteptată cu interes, căci în ea se reoglindează starea de acum și viitorul, așa că oamenii cam știu la ce să se aștepte în viitorul apropiat.

Așa s'a întîmplat aceasta și acum. Ministrul trebilor din afară (se mai numește: ministru de externe), care acum este contele *Goluchowski* și-a ținut darea de seamă Sâmbătă, înainte delegaților ungari.

Goluchowski a spus, că dela intrunirea din anul trecut a delegațiilor, *pacea* între state și popoare n'a fost turburată în nici o parte. Răsboiul din Africa-de-mează-zi, între Angllia și Buri, nu va schimba *starea pacinică*, de oarece focul răsboiului nu se va întinde și în Europa. Astfel nu trebuie să avem temere de vre-o încurcăală apropiată și primejdioasă între statele europene.

Mai departe Goluchowski spune, că legătura între cele trei puteri, adică între împărăția noastră, Italia și Țeara-nemțească (legătură numită de obicei: tripla-alianță), care a fost încheiată mai de mult, stă și acum, urmărind același scop: *păstrarea păcii*. De aceea împărăția noastră stă bine cu toate țările, atât cu cele mai depărtate, cât și cu cele vecine. Vorbind despre aceste din urmă, ministrul se oprește la țările din

răsărit, între cari laudă *România*, despre care între altele zice, că acolo »o ocărmuire înțeleaptă, destoinică și probată a făcut de mulțor din această țeară un element de bună rînduială și de statornicie.«

Despre celelalte țări din răsărit, Sêrbia, Bulgaria, Turcia etc. — Goluchowski zice, că sînt și aceste pe cale de a se statornici și închea tot mai mult.

Trece apoi la conferența de pace dela Haga, ținută anul acesta și laudă bunele ei nîsuințe. În sfîrșit arată că în privința *negotului* stăm rău și el crede, că pentru a se da un avînt negotului, va trebui să se înmulțească *marina* (năile) împărăției; vorbește apoi despre *consulate* (adecă trimișii nostri din țările străine), despre cari zice că sînt de însemnătate pentru desvoltarea negotului.

Aceasta e pe scurt darea de seamă a lui Goluchowski, din care se vede, că în timpul apropiat vom avî în politică *pace și liniște*, pe care însă trebuie să o folosim așa, ca să ne întărim și să înaintăm pe toate terenele. m.

Îndărăt, la sîmul bisericeii!

Din Italia vine știrea, că guvernul a prezentat parlamentului un proiect de lege de cuprinsul, ca pe viitor *căsătoria bisericească să premeurgă* *căsătoriei civile*, și obligator să fie numai *faptul*, ca *căsătoria civilă să fie legată negreșit în decurs de treizeci de zile dela legarea căsătoriei bisericești*. Pentru înlesnirea controlărei, li-se face de datorie preoților, în noul proiect de lege, ca în decurs de opt zile să aducă

Colindă.

Comunicată de Teodor A. Bogdan, învățător în Bistrița.

Doi boieri de-i mari.

Doi boieri de-i mari
Florile d'albe.)*
La drum s'o luat
Că-asa le-o fost dat,
La drum s'o pornit
Că le-o poruncit,
Împărați de-i mari
Mulțime de crai,
Crai și crăișori
Mai mulți prințșori;
Tot omul să meargă
Dela Rusalim
Pân' la Viflaim,
S'o luat, s'o dus
Și Iosif cel sfânt
Cu Maria sfântă

*) Florile d'albe se repește după fiecare vers.

Care-așa cuvîntă:

»Iosif 'mi-e greu
De acest drum rău,
Vin să ne-odihnim
Și să ne umbrim
La umbră de spin.
Sub spin să dădură
Și-acolo stătură
De să răcoriră;
Spinul se clătia
Umbra 'și-o trăgea,
Pe ei-i împungea.
Ei sus s'au sculat
Spinu-o blăstemat:
»Spin afurisit
Să nu fi rodit,
Și când îi rodî
Nemâncat să fi.
De-acolo plecară
Un cireș aflară,
Și ei odihnea
Cireșu-i umbrea,
Umbra 'și-o lătea
Pe ei răcorea.

Ear' când o pornit

'L-o blagoslovit:

»Cireș înflorit
Să fi tot rodit,
Și când îi rodî
Gustos fruct să fi.
De-acolo s'o luat
Drum lung o călcat,
Pân' la Viflaim,
Unde s'o născut
Dumnezeu cel sfânt.

Poesii populare.

Din Tibru.

Culese de Ioan Rusan, învățător.

Bădiță cu pîr galbin,
Unde te vîd mă leagăn
Ca frunzuța de paltin;
Bădiță cu pîr sucit
Șezi la noi dac'ai venit,
Să te vadă măicuța
Cu cine-i șede fata!

la cunoștința organelor puterii de stat casurile de căsătorie legate în fața lor. Eată un pas laudabil făcut în direcția, ca lumea să se întoarcă îndărăt la sinul bisericii unde se află singura mângâiere și mântuire pe seama sufletelor omenești.

Patriotism. Se scrie din București, că din inițiativă parlamentară s'a depus în senat o propunere semnată de șapte domni senatori, pentru a renunța la diurnă pe timp de un an, până-când se va stinge criza financiară de care suferă țeara.

Faptul, că senatul a admis urgența dovedește că propunerea este aprobată de marea majoritate a senatului român. Sântem informați că un asemenea proiect va fi depus în curând și în camera română. Eată acte de adevărat patriotism!

De peste săptămână.

Sinodul dela Blaj.

Marea adunare a părinților bisericei gr-cat, române la Blaj, în fața grijei ce'i-a cuprins de soartea bisericei lor, — face încă și acum răsădit în lumea mare și acum foile seriu încă asupra purtării părinților din sinod și asupra bărbăției hotărârii lor. Au spus că nu-și pleacă capul așa ușor ispitei sau secului dușmanului de veacuri, și toată lumea îi laudă pentru asta.

Ear' de-a fost bărbătesc acest sinod curat preoțesc, avem deplină nădejde, că de-o fi îngăduit, și mai zdravăn are să ese congresul mixt (adecă mestecat din preoți și fruntași mireni).

Din Austria.

Purtarea hotărâtă a Cehilor, face mari dureri de cap guvernului din Viena. Se încearcă fel și chipuri pentru a-i îndupleca să nu facă pedeci mașinei statului, precum spun că vor face și s'au și apucat să facă.

Ear' Cehii răspund: Până nu lăsați deplină dreptate limbii noastre naționale în casa și la vatra ei, până atunci stați în loc cu toată mașinăriia statului. Cel puțin pe cale legală și constituțională, nu o veți mai pute mișca.

Și de aceea pe la capătul săptămânei trecute se și svonia că ministrul-președinte Clary, care el a stricat legea cu îndreptățirea limbii cehice, s'ar fi arătat aplecat a părăsi frânele, ca să mulțumească pe Cehi. Ori că cel puțin se pue în dietă în cel dintâiu loc legea îndreptățirii limbilor făcute spre mulțumirea tuturor, după care se aibă odată nădejde de pace mai îndelungată.

Da. Dacă un popor se adună în jur de bărbați harnici, deschiși, îndrăzneți (dar' în înțelesul bun îndrăzneți?) apoi iacă mult poate face prin ei. Îl face pe dușmanul ce se crede tare și mare, să vie el să se roage de cel socotit »slab«, de vrea să fie bine!

O hotărâre pocită.

Curia ungurească din Pesta a adus o hotărâre șoadă privitor la dreptul de alegători ai învățătorilor. Zice că dintre învățători numai cei aleși de definitiv (statornic) au drept de alegere chiar și în lipsa de avere, dar' cei aleși numai vremelnic, de pe un an pe altul, nu, și tot așa n'au nici cei în pensie.

Ear' servitorii dela căile ferate și bacterii, au drept.

Asta e o hotărâre tare scrinită. Ea înseamnă că un învățător în pensie, deci care a slujit mult-mult ca învățător, ar fi mai nevrednic de un drept cetățenesc însemnat, ca un învățător nou, ales numai acum de curând, și tinăr!

Despre capul de ungur din ceea-laltă parte a hotărârii, că slugii căilor ferate să fie mai mult îndreptățiți ca învățătorii pensionați și vrednici, — nici nu mai vorbim, Așa ceva numai în Pesta se poate hotărî!

„Hier!“

La adunările militare de controlă din toamna asta, pe unele locuri soldații rezerviști n'au voit să răspundă când 'i-a strigat cu nemțescul »hier«, ci Bohemii din Bohemia au început cu »Zde!« Ungurii cu »jelen!« și Românii din Sebeș cu »aici!«.

S'a făcut mare sfară în țeară pentru asta. Căpeteniile militare spun că la adunările de controlă omul merge ca soldat, și fiind limba armatei, cea germană, au să răspundă, că și în vremea

de slujbă, numai cu »hier« cel nemțesc nu în altă limbă.

Ungurii începuseră să facă gură mare pentru-că pe câțiva rezerviști unguri ce-au răspuns cu »jelen« 'i-a închis căpitanul dela controlă, și au cerut în dietă ministrului-președinte Széll să le dea răspuns și să facă ceva în sus pentru îndreptățirea răspunsului unguresc

Poate și făceau ei ceva, dar' a păsit la mijloc însuși M. Sa Împăratul, dându-le să înțeleagă că rău fac de cer așa ceva, că asta e spre spargerea disciplinei în armată, și că precum le va fi iertat Ungurilor a zice »jelen«, tot așa și Românii a spune »aici!«.

Și au băgat-o patrioții pe mânecă. De frică să nu fim și noi îndreptățiți în armată (apoi și încolo) ca și ei, au amuțit de atunci toți.

Zilele astea ministrul Széll a dat răspunsul cerut lui în dietă, și a spus că... fiind controalele adunări militare și limba armatei fiind cea germană. e cu cale a se da răspuns numai nemțeste... Ca s'o știm cu toții.

Agata Bârsescu.

Eată un nume strălucit de Româneă. E născută și crescută în România, dar' marele ei duh o atras-o spre orașele cele dintâiu ale Europei, spre a juca teatru înaintea celor mai aleși privitori. A fost un lung șir de ani jucătoare la teatrul curții împărătești din Viena, unul dintre întâiele teatre din lume.

De atunci numai rar s'a mai dus prin țeara care a născut-o. Când se ducea vre-odată, o primeau frații sei din București ca pe o împărăteasă. Îi desprindeau caii dela trăsură și tineri aleși îi trăgeau căruța prin oraș, ducându-o ca pe o minune a neamului, care e slăvită între străini și cu ea și numele de Român!

Dar' voit-a soartea, prin un joc al seu, ea totuși aleasa fiică a neamului, să se mai întoarcă și acasă. Dnpă-ce a fermecat lumea cu vorba și jocul seu nemțesc, să farmece și cu cel românesc.

Și a venit zilele astea veste, că d-șoara Agata Bârsescu, s'a legătuit să joace la Teatrul Național românesc din București trei luni în iarna asta, și teatrul îi plătește pe lună 5000 (cinci mii) de lei, plată pentru jocul seu minunat.

Bade inimă de peatră
Ce nu vii la noi vr'odată?
Mândră inimă de lemn
Vai! tu de ce nu mă chemi?

Bate vântu uscă câmpu,
Nu rămâne buruiănă
Să facem lui badea peană.
Bade peană rușmalin
Lasă-mă să rup un fir,
Rupe mândro cât îi vrea
Rușmalin din peana mea,
Rupe mândro și fetește
Și trage a mea nădejde,
Că și eu oi mai junî
Și-amândoi tot ne-om iubi.

Bate vântul iarba pică
Dorul mândrei rău mă strică,
Bate vântul iarba crește
Dorul mândrei mă topește.

Care fată-și lasă satul
Mânco-o jelea și bănatul,
Că și eu 'mi-l-am lăsat
Multă jele m'o mâncat.

Cât trăești lele pe lume,
La ficiori nu pune nume
Că ficiori-î mare căne,
Vine seara, te iubește,
Merge-n sat te povestește.

Din Apoldul-de-sus.

Culese de Maria lui Vasile Moga, jună.

Foaie verde merișor,
Am avut un bădișor
Frumos ca un crinișor,
Crinișorul o nflorit
Bădișorul m'a iubit.

Foaie verde untdelemn
Ce fel de dragoste-avem,
Numai din ochi ne vedem
Altă putere n'avem,

De-a vrea mândra de n'a vrea,
Deseară mă duc la ea
Ostenit cum oiu pută,
Ostenit și plin de apă
Cum viu seara dela sapă.

Din Ofcea (Bárányos).

Culese de Petru Tomiciu, june econom.

De când sînt eu pe lumiță,
N'am văzut așa peniță
Ca la mândra mea-n portiță,
Ziua ninge, noaptea-nghiață,
Nu se strică-a ei verdeață
Ca și-a mândrei mele față.

Mândrulița părăsită
Ea trebuie miluită,
Ziua c'un păhar de vin,
Noaptea cu mănile-n sîn.

Auzi mândră Măriuță
Cum te strigă badea-n frunză.
Las' să strige boala-l mance,
Că nu strigă nici d'un rău,
Ci strigă de dragul meu.

Stați ficiori și vă uitați
Care fată-î mai buzată,
Să-î punem clopot pe buză

Gimnasiul din Brad.

O vorbă mare și frumoasă s'a dat săptămâna trecută. Că anume se ne gândim noi Românii și să facem din gimnasiul mic cu 4 clase din Brad, gimnasiu întreg cu 8 clase.

Ce lucru frumos și folositor ar fi!

Și va trebui să o facem, și încă în curând, căci se vorbește că guvernul ar avea gând a deschide el un atare gimnasiu unguresc în fața celui românesc, dar' dacă ar fi cel românesc întreg, apoi n'ar face-o.

Aducem lucrul la cunoștința cetitorilor, cu îndrumarea, ca atunci când vor auzi că s'a pornit vre-o mișcare într-aceasta, să-i dea tot spriginul lor, și să nu fie Român care să nu jertfească ceva pentru mărețul scop.

Inseamnă mult să ai un gimnasiu în fostul *Zarand*, acest înflăcărat și neîntinat cuib de românism, de odinioară.

DIN LUME.**Răsboiul în Africa-de-miază-zi.**

Răsboiul se face încet. Știri despre nouă lupte nu sunt, dar' pentru Englezi este primejdioasă mișcarea de răscoală a Burilor, cari sunt sub stăpânire engleză, răscoală, care ia întindere tot mai mare.

Răscoala.

Din *Bruzella* se depeșează, că conform unor informații sigure, sosite acolo, în partea nordică a țărilor *Cap* și *Natal* a izbucnit *revoluția contra Englezilor*. Douăzeci de mii de Olandezi africani s'au înrolat în armata Burilor. Generalul *Gatacre* se nisuește a sugruma răscoala.

Atâta spune depeșă și lucrul e probabil, de oare-ce răscoala se pregătește de mult. Prin izbucnirea ei însă răsboiul intră în o nouă fază. În țeara *Cap* sunt 350 mii de Buri și în *Natal* 15 mii, va să zică mai mulți decât câți sunt la olaltă în *Transvaal* și *Orange*, de oare-ce numărul Burilor în *Transvaal* e de 200 mii, în *Orange* 80 mii.

Față de Burii răsculați generalul *Gatacre* abia are 10 mii de soldați. La ori-ce cas Englezilor greu le va succeda a sugruma răscoala, care a izbucnit numai în partea nordică a *Natalului* și *Cap*, dar' care să estinde neîncetat.

Alte știri.

După o lungă tăcere a venit earăși o știre despre *Ladysmith*, în care se spune, că orașul e tot mai tare strîmătorat de Buri și poziția Englezilor e tot mai primejdioasă. Orașul e împresurat de 10 mii de Buri.

Din partea vestică se anunță, că *Methuen* se află cu oastea sa în grea situație. Dacă va înainta spre *Kimberley*, poate fi espus sau să capituleze, sau să-i fie nimicită oastea.

O vorbire a lui Chamberlain.

Zilele acestea a provocat mare svon o vorbire a lui *Chamberlain*, ministru englez. El a zis, că e vorba de o nouă alianță (legătură) de state, între Anglia, Țeara-Nemțească și Statele-Unite din America.

Îndată-ce s'a vestit aceasta, foile și politiciii din cele trei țări au declarat, că nu e plănuită noua alianță. Astfel presa din *Berlin* declară hotărît, că nu există nici un fel de alianță cu Anglia sau America și nici nu va fi, de oare-ce aceste țări nu încheie alianțe din principiu. Tot aceasta se afirmă și în un comunicat semioficios din *Hamb. Corr.* zicându-se între altele, că *Chamberlain* prin cuvântul »alianță« a voit să arete, numai că raporturile anglo-germane sunt mulțumitoare.

Tot asemenea scriu și foile americane. Viitorul apropiat ne va arăta cine are dreptate.

Din toate părțile.**Socialiștii francezi. — Emigranții sârbi.**

În 3 Dec. c. s'a deschis congresul socialiştilor francezi, la *Paris*, în *Gymnase Voltaire*. Au fost de față la 1000 de participanți, între cari toți deputații socialiști. După constituire s'a decis a se admite în congres corespondenții presei. La ordinea zilei este chestia, că oare socialiștii să participe la conducerea afacerilor sau nu? (cum e de present ministru un socialist, *Millerand*).

Comitetul central din *Geneva* al emigranților sârbi a dat o declarație în care se desminte știrea, că reprezentanții lor ar fi fost chemați la *Meran*, la regele *Alesandru*. Declarația apoi zice, că condițiile emigranților sunt: amnestie pentru osândiții politici, depărtarea lui *Milan* din *Serbia* și restituirea constituției dela 1888.

Banii adunați pentru monumentul lui Iancu.

Cetitorii nostri, cari au cetit »Foaia Poporului« pe la anii 1894 și 1895, își vor fi aducând aminte, că atunci au prins a se aduna bani, ca din ei să se ridice un monument marelui și viteazului nostru luptător dela 1848 *Avram Iancu*. Pe atunci Românii nostri de pretutindenea cu mare dragoste jertfeau cât le da mâna pentru acel scop. Că doară vedeau ei bine, că un *Iancu* nu în fiecare timp poți avea. Ear' al nostru *Iancu* vrednic este de a nu fi dat uitărei, câtă vreme va mai fi un Român pe aceste plaiuri. Drept și mai drept că el în veci nu s'a stinge din mintea poporului nostru, că multe cântece și balade despre *Iancu* a știut ea plăsmul. Dar' un monument vrednic la al lui mormânt nu este, de pe care ori-ce trecător să vadă de departe unde zac oasele marelui nostru erou (viteaz).

De aceea au prins a se aduna bani și s'au adunat o sumă de vre-o 4700 fl.

Dar' ce era să ne vadă ochii? Protivnicii nostri, *Maghiarii*, să supărară foc, că voim a ridica monument lui *Iancu*, pe care ei nu-l aveau drag, fiindcă el la 1848 și 1849 nu a ținut cu ei, ci cu Împăratul, și în a lor supărare opriră de a se mai aduna bani pentru acel scop, ear' pe cel-ce purta socotelile despre acei bani, pe dl *Tit Liviu Albin* îl luă la ochi. Cum însă dl *Albin* n'a voit să le dea banii adunați, dînsul a fost tras în judecată; ba a fost și închis. După trăgănări mai lungi, în care vreme banii au fost puși la banca »*Victoria*« din *Arad* și libelul dat »*Asociațiunei*« noastre, în cele din urmă s'a pus sfîrșit acelui proces. În ziua de 30 Noemvrie a. c. s'a început pertractarea finală, la tribunalul din *Alba-Iulia*. Eată ce hotărîre s'a adus:

Suma de 4700 fl. adunată pentru monumentul lui *Avram Iancu* se confiscă (adecă se opresc în vistieria statului). Dl *Albin* a fost aflat nevinovat și osândit numai la 15 zile arest, pentru-că, cum zic protivnicii, n'ar fi avut slobozenie să adune bani.

S'o minăm în cucuruză
Să pască iarbă și frunză.

Stați ficii și vă uitați,
Care fată-i mai bătrână
S'o minăm la oi la stână,
Să-i punem zgardă de fer
Să mănecă cu câinii zăr.

Badea 'nalt și sprâncenat
Mult mă mir cum l-am lăsat,
Badea mic și ogârșit
Mult mă mir cum l-am iubit.

Badea 'nalt și slăbăneț
Cu trei rînduri de pîr creț,
Și cu două de inele
Gura lui faguri de miere,
Unde pică câte-un strop
Să-mi răsără busuioc,
Unde pică câte-un pic
Să-mi răsără simenic,
Unde pică din guriță
Să-mi răsără tămăiță.

Cântece voinicești.**I.**

Ce 'mi-a fost mai drag pe lume
Calu sur și haine bune,
Nevasta gătită bine,
Potecuța prin pădure
Pardosită cu alune.

De pe Jin.**II.**

Cine dracu-o mai vîzut
Fată ca o peuniță
Ducându-o la temniță,
Joi o-au prins, Vineri o-au dus,
Sambătă în fer o-au pus
Duminecă tot a plîns.
Când fu Luni dimineată:
Părcălab dela temniță
Slobozi-mă la uliță,
Doar' oi vedea-o păsărea
Să fie din țeara mea,
Să scriu eu o cărticea
S'o trimit la maica mea
Să vîndă mîrgelele
Să plătească ferele,
Ba să-mi vînză bondița
Să-mi plătească temnița,
Câte haine 'mi-o rămas
Să le 'ncarce pe trei caré

Să le scoată 'ntre hotarē
Să le dea foc și pară,
Ca să meargă vestea 'n țeară
C'a robit fată fecioară!

Din Cooc și Reteag.**III.**

Câte stele-s prin Bănat
Atâtea gânduri mă bat,
Să-mi vînd casa și pămîntul,
Să mă las numai cu gândul,
Să-mi iau cal și hamuri bune,
Să mă duc la nana 'n lume!

Din Bănat.**IV.**

Căți ficii de-a mea măsura
Toți în Moldova trecură,
Numai eu cu-a mele fapte
Am rămas în astă parte.
M'ăți beut și m'ăți mîncat
Numai piele 'mi-ați lăsat,
Numai piele și-o căciulă
Și c'o biată pipă 'n gură;
Cu ciubucul de *haldan*,*)
Cu luleaua de bostan,
Mă țineam că-s căpitan.

Din Bucovina.

*) *Haldan* = *handur* = cîneapă de sîmîntă

Vezi bine, că avocatul apărător al dlui Albini, dl *Dr. Stefan C. Pop* din Arad, a dat recurs împotriva acestei hotărâri, de oare-ce banii sînt adunați dela Români spre un scop bun, nu spre a face cu ei nu știu ce bazaconii.

Așa stăm dar' cu banii adunați dela noi pentru viteazul nostru Iancu! Mânia protivnicilor s'a descărcat împotriva lui Iancu. Greșesc însă amar, dacă cred, că prin luarea banilor vor șterge dragostea și iubirea față de viteazul nostru național.

Avram Iancu are monument neperitor în inima fiecărui Român.

Licitații neomenoase.

Români fiți treji! Fiți treji, căci dușmanul vă pîndește, și dacă vede că nu vă poate despoia de limba din gură și de dragostea de neam din inimă, vrea să vă despoieze măcar de ce poate: de avere, de casă, ca să vă facă să vă urîți zilele și poate să fiți așa mai ușor de îndoit vîntului dușman ce suflă asupra noastră din gurile peșterilor lor!

Licitațiuni! Eată un cuvînt de spaimă pentru marea obște a plătitorilor de dare, atât la orașe, cât și la sate, dar' mai ales la sate! Și precum ne arată semnele zilelor din urmă, mai ales fioros are să ajungă a fi acest cuvînt și pustiu să lase după sine, prin satele *românești*, cutreerate de executori unguri și jidani, mână în mână cu notarîși de aceleași semînții!

Am cetit în zilele din urmă prea des despre licitațiuni fără inimă și fără D-zeu, duse în deplinire asupra averei mișcătoare a poporului nostru mai dintr'o parte, mai dintr'alta, și din toate începe să răsără aceeași părere: licitațiunile se forțează chiar și acolo unde n'ar fi de lipsă, și se țin chiar și contra prescri-selor legii curate!

În nrul nostru 43 am arătat ce s'a întîmplat pe piața Albei-Iulia. Pentru restanță de dare de pe un an, și în sumă de 20—24 fl. au fost luate omului vitu-țele din curte și puse la dobă în piața orașului.

Ca omul să fie împins nesmintit la sapă de lemn, executorul ungur a făcut

toate încercăturile ce a știut în jurul licitației: a vestit că licitația va fi într'o zi, și a ținut-o într'alta! A respins cererile omului de așteptare, chiar și în felul în care legea îl silea să oprească licitația. Dacă adevărat la licitație îmbii măcar jumătate de datorie, și o plătești îndată: nu 'ți-se vinde ce 'ți-s'a scos în vînzare. Ear' executorul din vorbă a vîndut totuși!

Și peste tot: pentru 20—25 fl. să lași curtea omului goală de vite, ca să nu mai aibă cu ce își lucra moșioară, să nu mai aibă cu ce își face venit, — este atîta, căt a *împinge cu sîla la sapă de lemn, la perire în brațele să-răciei, pe poporul, față de care astfel te porți!*

Și de atunci încă despre multe ase-menea casuri am cetit și am auzit, afară de celelalte, și mai multe, despre cari nu s'a scris și nu s'a mai auzit.

Români fiți treji față de aceste arătări, ce se fac tot mai dese și mai ticăloșite în zilele noastre! Nu sînt acestea numai întîmplătoare! Ele sînt o cale mișească, prin care dușmanii poporului nostru, vor să pună cu vremea stăpînire pe dînsul! Cine nu crede azi, se va încredința despre aceasta ca mâne!

Dușmanii nostri știu și ei prea bine, că în *avere e putere*. Că până ai casă și masă și cele de lipsă toate, poți cu mult mai ușor să-ți ții fruntea sus, și ca singuratic și ca popor, și vicleanului îi este întreit mai greu a se apropia de tine, fie cu momeli, fie cu amenințări! Simțindu-te neatîrnător materialicește, respingi și momeala, încercarea de a te înșela cu vorbă lingușitoare, și amenințarea, — dar' când vei fi sărac lipit, și mort de foame, puțin îți va mai păsa ce se întîmplă în jur de tine, poate cu bunuri și drepturi foarte prețioase ale tale!

Stăpînitorii de azi ai acestei țări au praxă (pățanie) în această privință. În partea despre mează-noapte-răsărit a țerei, se află nenorocitul popor rutean (rus). Pe aceste două șiroafe au început a-l strînge: dările grele ale statului și lipitorile spurcate ale roiului de Jidovi ce se lăsase peste satele sale. Și 'l-au strîns unii și 'l-au supt alții, și sat după

sat a ajuns în gura dobei și la băț de cerșitor, și s'au dat oamenii stricăciunei, și azi, după cîteva zeci de ani, atîta sînt de scăpătați, de bețivi, de prăpădiți, că sînt numai stîrvuri, nu mai oameni! Și acum vin *milostivii* bărbați înțelepți din Pesta, și zic: pielea de pe ei e trasă, sufletul din ei e supt, abia mai răsufală până într'o zi, hai să cercăm să-i reinviem, suflînd în ei suflet ear', dar' nu mai mult sufletul ce 'l-au avut, *rutean*, ci suflet *unguresc*!

Și s'au format societăți întregi, cari cu vlădici unguri în frunte, vor să ridice ear' pe Ruteni, dar' așa, ca pe cînd s'or vedea ear' cu suflet în oase, să nu se mai cunoască, ci să se vadă cu pînteni și cu mustețe răsucite și pomăduite lucru mare!

Eată: împing oamenii, poporul întreg în prăpastia sărăciei negre, din care să nu mai poată eși, prin executori și prin lipitorile jidovești, și apoi le sug și sufletul!

Prea desele licitațiuni ce vedem să-vîrșindu-se fără milă și cu poporul nostru, ne fac să bănuim, că să încearcă în chip viclean să împingă pe încetul și pe al nostru neam spre necazuri tot mai grele, spre soarte tot mai rutenească, de care D-zeu să ne ferească, ca apoi mai ușor să ne poată gîtuși și pe noi ca neam. Altfel de ce îmi vinde vite și cînd îi dau jumătate din dare și cînd legea însăși mă scutește de licitație?

Înțelegeți Români de cu vreme vicleania și lucrarea fără D-zeu, și puneți-i capăt. Sînt grele dările, dar' e mai grea sărăcia cînd nu vei mai ave după ce plăti dare. Să ne gîndim mereu la această parte de dare. Să ni-o plătim la timp, ca executorul în casă să nu ne calce, mărindu-ne înzădar cheltuelile, nici mai virtos doba asupra vituțelor noastre să nu ajungă a suna nici-odată!

Băgați de seamă, că sub un lucru la părere *»legiuit«* și *»nevinovat«*, se ascunde șerpele veninos al unor inimi rele, cu gînduri negre.

Dar' nouă ne stă în putere să ne ferim de veninul lui. Să o și facem!

Ionel.

Țiganul și capra.

— Anecdotală. —

Cum s'a întîmplat, cum nu, destul că a ajuns și un biet de Faraon odată la o stîna, tocmai cînd ciobanii au fost muls oile și mai pe urmă mulgeau o capră.

— Că n'o fi dat capra hasta tot laptele din ciubărul hăla? întrebă Țiganul cu mirare.

— Ba tot capra 'l-a dat! răspunseră ciobanii.

— Nu vi de vînzare? că aș cumpăra-o eu.

— Ba de vînzare! răspunseră aceia.

Ajungându-se cu tirgul, Țiganul cumpără capra, care într'aceea se urcă într'un arbor și începî a roade mugurii și surceii mai tineri.

— Doar' capra hasta nu mănca lemne? întrebă Țiganul cu mirare pe ciobani.

— Ba lemne! mîi Țigane.

Ajuns cu capra acasă, Țiganul chemă muierea ca să o mulgă. Aceasta vine cu o ulică. Țiganul se repezi la ea, îi ia ulica din mână și poac cu ea de pămînt.

— Adă ciubărul! strigă Țiganul infuriat, că capra hasta dă un ciubăr de lapte.

— Tu ai nebunit, mîi Culo! Unde ai mai vîzt tu o capră să dea un ciubăr de lapte?

În cele din urmă Țigane n'avî încătrău și trebuî să vină cu ciubărul. Țiganul ținî capra, ear' Țigane o sfocăi de vre-o cîteva-ori și pace — lapte ca-n palmă.

— Vezi fire-ai tu al dracului să fii! mi-l blagoslovi Țigane, 'mi-ai stricat ulica și aceea era destul de mare pen-laptele hăsta.

— Taci fă! 'mi-o mîngăia Țiganul, căci pe semne e flămîndă și d'aceea n'are lapte. O să mă duc cu ea în pădure, căci asta nu mănca decît lemne.

Țiganul plecă cu capra la pădure, se urcă într'un arbor și începî a tăia la crengi. Într'aceea capra începî a rumega, ear' Țiganul crezî că-și ascute dinții ca să-l mănca.

— Aoleo, hasta o să mă mănca și pe mine! și zup, sări din arbor și tunde-o cătră casă. Dar' capra după el. Ajun-

gînd acasă Țiganul prinde barosul și hai să omoare capra. Dar' capra a fost apucat în coteț.

— Bagă-te după ea, mo Rîpo! zise Țiganul cătră purdelul seu. Acesta se băgă, dar' n'o putî scoate. Cînd dă să ese din coteț, Țiganul crezî că-i capra și poac cu barosul în cap și-l omoară.

— Unul s'a dus dracului! zise Țiganul infuriat.

— Hai tu haranco! strigă și după muiere. Dar' nici aceasta nu putî scoate capra, care bine vedea, că de va eși o să-i pună cojocul pe prăjină. Cînd dă să ese, poac, lovește și pe Țigane cu barosul, care îndată rămase moartă pe loc.

— Încă unul s'a mai dus dracului! strigă Țiganul.

— Stăi tu! își zise Țiganul, că știu eu bine, că nu vei mai mănca tu oameni, și legîndu-i ușa dădî foc cotețului. Atunci capra începî a sbiera. Țiganul, crezînd că o să scape și din foc și o să-l mănca și pe el, techelo la fugă.

De atunci se tem Țiganii de capre, cînd le ved rumegînd, pentru-că cred, că-și ascut dinții ca să-i mănca. **I. G.**

PARTEA ECONOMICĂ.

Creșterea porcilor.

Soiul porcilor, ce există astăzi în toate țările, își trage obârșia dela două specii vechi de porci, și anume: dela specia europeană și cea asiatică sau sâlbatică. Speciile acestea două, atât s'au lătit și încrucișat în decursul vremilor, încât astăzi mai fiecare ținut își are specia sa deosebită de porci.

Cele mai lătite specii de porci în patria noastră sunt: specia mongolită și apuseană sau engleză. Afară de acestea se mai află specia de Carpați, Salonta, Bacon, Mecklenburg, Polandchina ș. a.

Specia mongolită este adusă la noi din Sârbia la anul 1833, când prințul de atunci al Sârbiei, Nicolae, a cinstit palatului nostru Iosif 9 scroafe și 2 vieri din cârdul seu numit »Sumadia« și din cari apoi s'au lătit peste tot locul; specia engleză, după-cum o arată și numele, se trage din Anglia; specia de Carpați își trage obârșia dela soiul de porci sâlbatici, căci toate însușirile trupesti le are asemenea cu acela, ear' speciile de Salonta, Bacon, Mecklenburg, Polandchina ș. a. se trag din localitățile cu același nume.

La creșterea porcilor, economul trebuie să fie cu deosebită băgare de seamă, nu numai la specia din care vrea să crească și țină porcii de prăsilă, ci și la alte însușiri bune, și anume: ca să fie blânzi, mîncăcioși, să crească curînd, să fie lungi și mari ș. a.

În economiile mai mici nu se prea ține atîta seamă de această alegere, ci să cresc porcii mai numai așa pe nimerite, după-cum au ajuns în mîna economului. În economiile mai mari însă, unde creșterea se face în mare, alegerea se face mai cu multă băgare de seamă. Se caută și cumpără scroafele și vieri cei mai buni de prăsilă. Acestia se păzesc deosebit de scroafe și nu se lasă la ele decât toamna, ca și berbecii, ca astfel acelea să poată făta totodată primăvara, când creșterea porcelor într'un număr așa mare nu mai întîmpină atîtea greutăți, putîndu-se scoate la pășune.

În economiile mai mici scroafele și vieri se păzesc în cîrduri la olaltă și acelea se pot vieri ori-și-cînd în decursul anului, cînd le vine periodul de vîrit, de oare-ce creșterea porcelor într'un număr mai mic nu întîmpină așa mari greutăți.

Periodul de vîrit la scroafe se arată dela vîrsta de o jumătate de an începînd, dar' nu e cu cale a le lăsa să se vierească așa de timpuriu, de oare-ce trupul se prea îngreunează prin purtarea porcelor și astfel îndeobște rămîne nedesvoltat deplin.

Scroafele ajunse în periodul de vîrit sînt neliniștite, nu prea mîncă, se due, sare una peste alta, se tot urinează ș. a. Periodul acesta ține îndeobște cîte două zile și dacă nu se vierească atunci, după două săptămîni se ivește de nou.

La vieri, periodul vîritului se ivește deasemenea la vîrsta de o jumătate de an, dar' nu e bine a-i lăsa mai tineri ca de un an, de oare-ce și ei se pot strica, ca chiar cînd sînt mai în putere să devină neapți pentru vîrit. Un vier poate fi întrebuițat cu succes dela un an începînd, pînă la trei-patru ani. Un vier devenit neapt nu e cu cale a-l mai scoate în cîrd, de oare-ce se face pismos și astfel une-ori mușcă și rupe porcii și scroafele din jurul seu.

Pe timpul cît poartă scroafele, trebuie ferite de lovituri, alergări, foame, spărieturi ș. a. Scroafele poartă pînă la fătare cîte trei luni, trei săptămîni și trei zile. Apropierea fătutului se poate cunoaște ca și la celelalte animale fătătoare: prin neodihnă, căutarea unui culcuș, apucarea paielor în gură, rîmatul prin paie, prin desulțulcat și sculat ș. a. Scroafele fată porcii îndeobște punîndu-se pe foale. Ei vin pe lume unul după altul pe rînd, ear' mai pe urmă ese și casa sau soartea, în care au stat.

Economul trebuie să aibă de grije, ca pe timpul fătutului, așternutul să nu fie prea mare, de oare-ce ușor se pot perde porcii prin acela sau pot fi călcați și omorîți de scroafă, trebuie să aibă grije mai departe și despre aceea, ca scroafa să fie închisă pe timpul fătutului numai singură, apoi să aibă grije, ca după fătare îndată să se depărteze

soartea, în care au stat porcii, ca să nu poată da scroafa de ea, căci fiind atunci foarte turburată și cuprinsă de dureri, ușor se poate apuca să o mînînce și mîncîndu-o pe aceea așa plină de sînge, poate să se apuce după aceea ca să-și mînînce și porcii. Cînd scroafele fată prea mulți porci îndeobște sînt neodihnite și mînioase. De aceea economul trebuie să le vină îndată în ajutor, dîndu-le puțină lătură caldă cu spirt sau rachiu, ca să se amețească puțin și să poată adormi.

Porci, cari cum vin pe lume se trag cătră foalele mamei lor, unde-și caută cîte-o țîță ca să sugă. Cei fâțați mai întîiu, îndeobște apucă țîțele cele mai dinapoi, ear' cei fâțați mai pe urmă trebuie să rămîna cu cele dinainte. E de însemnat, că fiecare porcel tot la țîța aceea sugă, pe care 'și-a ales-o cu prilejul fătutului. În țîțele cele dinapoi și dela mijloc circulează mai mult lapte, ca în cele dinainte. De aceea și porcii, cari sug la acelea se fac mai mari și mai frumoși. La început, îndată după fătut porcii pot fi strămutați astfel, ca cei mai slăbuți să sugă dinapoi, ear' cei mai tîrișori dinainte. Une-ori porcii fâțați au dinții dinainte foarte lungi de mușcă scroafele cînd sug. În asemenea casuri, aceia trebuie rîtezați cu foarfecile.

(Va urma).

Despre măiestrii.

IV.

Avînd copilul vîrsta recerută, 12 pînă la 14 ani și avînd cunoștință de carte, baremi cît a învățat în școala satească, ceti, scrie și calcula, îi căutăm un loc, un măiestru, un stăpîn. Cu acela ne înțelegem, statorim adecă condițiunile, pe lângă cari el ne-ar învăța copilul. Cît timp se stee copilul la el ca învățăcel (ucenic)? Avem noi să dăm ceva măiestrului, bună-oară hainela copil, ceva bani pentru învățatură, ori ba? Cam de comun obiceiul pînă acum era așa că lăsăm copilul la măiestru 4 ani de zile. În acest timp măiestrul îl învață și-i dă și costul ear' vestmintele trebuincioase le dau părinții. În timpul mai nou s'a schimbat în unele locuri, că adecă măiestrii pri-

Salvina.

— Nuvelă din vremile lui Horea. —

Frumos e Ardealul, ca puține țări din lume, și multe văi frumoase are, despre cari cărțile de geografie au puțină știre. Una din văile cele mai frumoase, ale Ardealului este și valea Buciumanilor, ce se întinde dela răsărit spre apus, pe la poalele *Detunatei*. Pe lângă valea aceasta e înșirată comuna *Bucium*, care e împărțită în șese cătunuri, avînd fiecare cătun biserica sa și preotul seu. Locuitorii, din veacuri uitate, toți sînt Români metalurgi, băiași de aur, cum zic ei. Despre ospitalitatea lor a mers veste și poveste pînă prin țările vecine. Frumosul lor port încă-i face cunoscuți dintr'un tîrg de oameni.

Pe la anul 1780 se ivi în Bucium o fată străină, frumoasă, zdravănă, bine îmbrăcată și cu o legătură de haine subsoară. Ea umbla din casă în casă, pe la oamenii mai cu stare, și se îmbia de servitoare. Buciumanii nostri și atunci, ca și acum, erau oameni darnici. Toți o miluiau cîte cu ceva fără însă a o primi servitoare; le era oare cumva să iee de servitoare pe o fată atît de frumoasă,

atît de frumos îmbrăcată și cu așa purtări alese, semne de bună creștere. Ba muierile cu bărbați tineri se temeau să-i dee și adăpost peste noapte, că nu știau cine poate fi cea fată, nu cumva să le ademenească bărbații și să le facă traiu rău în casă. Dacă o întrebau de unde e și cum o cheamă? ea răspundea că-i din Ardeal, o cheamă *Salvina* și că i-au murit amîndoi părinții, de aceea a luat lumea 'n cap, să afle loc de slujit. Unii credeau că așa este, alții însă se îndoiu, — dar' a o descoasă mai departe nime nu cerea.

Despre dreptăți încă nu o întrebă nime, că p'acele vremuri erau scrisorile mai rari decît azi, nu mai era în fiecare sat om cărturar afară de popa, și el nu era dator să dea pasapoarte, celor ce mergeau dintr'un ținut într'altul. Nici nu era p'atunci obiceiul țerei să mai întrebă pe fiecare om de scrisori dela sat. Ori-ce străin se putea așeza unde-l arunca soartea, numai om de omenie să fi fost, ca să nu aibă de-a ajunge înaintea judecăților. Așa și *Salvina* s'ar fi putut așeza servitoare ori-unde, numai de 'și-ar fi aflat stăpîn; din partea dreptăților dela satul ei habar n'avea să aibă.

Dar' cît e de mare Buciumul cu ale lui cele șese biserici, și tot l-a cutreerat și loc de slujit nu 'și-a aflat. Cînd era cît p'aci să ese din astă vale frumoasă, în care-și pusese toată nădejdea, își mai cercă norocul odată la popa din Montari, unde o îndreptară cei oameni. Părintele Nicolae și primi pe *Salvina* servitoare, dar' îi spuse că numai pe timp nehotărît o poate primi, pînă 'i-a vedea hărnicia și purtarea. Preoteasa popei Nicolae nu se prea bucura că-i mai bagă popa o servitoare, fiindcă aceasta nouă, și străină, *Salvina*, prea era nu știu cum, mai altfel decît alte fete de vîrsta ei, și se temea nu cumva părintele se cadă în ispită.

Dar' nu avea de ce se teme maica preoteasă; în scurt timp se dovedi că *Salvina* cu privirile și cu vorbele ei știe să inspire respect ori-cui. Ei, săraca de ea, nu-i sburda mîntea a dragoste, că sufletul ei era cuprins de mare jale și de mult necaz, ear' capul ei era atît de plin de griji, cît nici un colț cît de mic nu mai era gol, în care să se poată sălășlui gînduri de dragoste. Lucra *Salvina* cu trageră de inimă, nu ca o servitoare pe plată, ci ca o stă-

mesc învățării numai pe 3 ani, dar' apoi părinții au să dea pe an câte 50 fl. pentru cost și cuartir și tot părinții îi dau și schimburi și alte vestimente. Lege nu este, care să silească pe măiestru la unele condiții, dar' nu-i lege nici care ar sili pe părinți. Înțelegerea o fac ei între ei, părinții cu măiestrii, dar' apoi înțelegerea aceea trebuie făcută și în scris, se face adecă contract la antistia comunală, și contractul vine subscris de pretorul (solgăbirul). De acel contract apoi trebuie să se țină fiecare.

Să se știe însă că măiestrul nu are drept să folosească pe învățacel la lucruri de acelea ce nu se țin de măiestrie, d. e. la legănat de copii, la purtarea copiilor în brațe, la adus de bostani de pe câmp, la curățitul grajdului, la tăiat de lemne, la dus la moară ș. a., ci are să-l învețe să lucre la măiestria ce o are. Dar' pentru aceea, copilul care-i bine crescut de acasă, mai dă stăpânilor ajutor și la lucruri de acestea mărunte, ce altcum nu s'ar țin de măiestrie.

Măiestrul are dreptul să dea drumul la învățacel numai decât, dacă: 1. învățacelul e dovedit prin fapte, că fură ori strică marfa ori uneltele stăpânului cu voia; 2. dacă nu voeste să lucre la măiestria ce o are stăpânul; 3. dacă s'ar încerca să bată, ori ar chiar bate pe stăpân ori pe careva din membrii familiei lui; 4. dacă ar fi bolnav de vre-o boală lipicioasă ori scârnavă, care-ți face greață. — *Părintele ori tutorul poate scoate copilul dela măiestrie* numai decât dacă: 1. măiestrul îl îndeamnă pe ucenic la vr'un fapt nemoral, ori la ceva ce oprește legea: furt, aprindere, defăimarea altor persoane; 2. dacă măiestrul îl bate rău, adecă peste măsură, de-l face tot vânet și sânge; 3. dacă măiestria cutare nu-i suferă la copil, îl face bolnăvicios; 4. dacă se dovedește că măiestrul e om nemoral, dela care ucenicul ar învăța mai rău decât bine.

Cu 15 zile după înștiințare se desface contractul din partea măiestrului, dacă: 1. vede că învățacelul nu are cap pentru măiestria aceea; 2. dacă ucenicul ar fi bolnav mai mult de două luni de zile; 3. dacă măiestrul se lasă de a-și mai purta măiestria.

până pe seama ei. Și era de lucru la casa părintelui Nicolae, că ținea câte 6 vaci cu viței mici, câte 8—12 porci la îngrășat, apoi pécurar la oi, oameni la băi, oameni la șteampuri, servitori și servitoare care cărau peatră dela băi la șteampuri, la care trebuia tot mâncare și haine.

D'apoi curățenia cea mare ce trebuia ținută la casa părintelui, că era casă de popă! De aceea și luase părintele pe Salvina să fie mână de ajutor maicei preotese. Și în adevăr era. Că ea nu aștepta să fie nici minată, nici îndemnată, ea făcea tot, ce vedea că-i de făcut. Dimineața, când se scula maica preoteasă, afla vacile mulse, porcii hrăniți, casa măturată, focul făcut, oale cu apă proaspătă la foc, și Salvina gândea că nimic nu lucrează — atât erau hainele pe ea de albe și atât era ea de spălată și de pieptenată în toată vremea.

Când vedea că pâinea-i pe gătate, nu aștepta să zică maica preoteasă, ci se pune și cernea și frământa și ardea focul, ca o muiere bătrână. În veci însă nu o vedea nime rîzînd, dar' nici plângînd; lucra întins, nu în fuga mare,

Cu 15 zile dela înștiințare pot părinții ori tutorul ucenicului rupe contractul, dacă: 1. gazda nu-și împlinește datorința la care s'a legat prin contract; 2. dacă măiestrul se mută în altă comună; 3. dacă învățacelul vrea să treacă la altă măiestrie; 4. dacă măiestrul și-ar întrerupe purtarea măiestriei, fie din cauză de boală, fie din sărăcie ori alte cauze.

Desfacerea unui contract trebuie înștiințată preturei, ca să o noteze la protocol.

Dacă *ucenicul a fost pricina* desfacerei contractului, ori că trece la altă măiestrie, atunci părinții ori tutorul lui trebuie să plătească măiestrului toată plata de învățatură câtă cade pe întreg timpul (adecă pe toți anii cât ar fi trebuit să stee la învățatură) și pe lângă aceasta încă pe un jumătate de an. Dacă însă *măiestrul a fost pricina* desfacerei contractului, trebuie cel puțin să supoarte el spesele (cheltuielile) care le va avea ucenicul băgîndu-se la alt măiestru la învățatură.

V.

Despre deosebitelile măiestriei.

Pentru trebuințele noastre dela sate și dela opide (orășele) avem mai mare lipsă de următorii măiestri: *bărdași, rotari, fauri, butnari, argăsitori, pălărieri, hornari, căldărari, lăcățari, pardositori, curelari, croitori, tinichieri, măsari, ciobotari, cojocari, funari, grădinari, stupari și viieri.*

Să ne dăm seama pe rînd de aceste meserii, apoi să vedem meseriile cari se poartă mai mult pe seama orășenilor dela orașele mari.

Bărdași (dulgheri) avem destui în fiecare sat, dar' mai toți sînt de ceia ce au furat măiestria, ear' nu au învățat-o anume dela măiestri cum se cade. La cei mai mulți din acesti bărdași le zice poporul *»strică lemne«*. Și în adevăr așa și este. Puțini sînt cum ar trebui să fie; cei mai mulți din lemne bune, fac niște case și niște șuri și grajduri, de te prinde mila de lemnele stricate și de cheltuiala stăpânului, ce a lăsat să i-se strice acele lemne. Dacă, la lemnele acelea bune ar fi fost bărdași iscusiți, cari să știe și croi lemnul și face o lecuță de plan, scotea din ele niște case ca niște păhă-

rele și niște șuri și grajduri cum se cuvine. Dar' bărdașii nostri, cei mai mulți, pe lângă ce nu-și învățară și deci nu-și știu măiestria cum ar trebui, mai au și alt nărav rău, sînt beutori, cioplesc în neștire. Încheie lemnele în nepricepere, croese încăperile cu capul plin, și când e alcătuiala gata, ori că-i prea scundă, ori e pusă prea jos, ori nu-i loc între ferestri, ori că trebuie mutați uștiorii ușilor, ori trebuie mai adaus vr'un rînd-două de șindile la partea din jos a coperișului, și tot necazuri peste necazuri. Apoi, doar' să aleg meșterii cu ceva, fiindcă au stricat atîta potop de lemne scumpe? De unde? Doară nu înzădar sînt urmașii lui Leonat din Longobarda, care să hrănia cu barda! Lucrează cu anul și nu mai vezi la ei banul. Nici nu-l poți vedea, că-l scot cu țîrăita și-l dau pe vinars și pe tabac.

Văzînd poporul nostru pe astfel de bărdași, nu se prea îmbulzește a-și face copiii *meșteri de lemn*.

Dar', iubiți cetitori, acestia nu sînt bărdași, fără sînt *meșteri strică*. Du-te la oraș de vrei să vezi bărdași ca bărdașii. Vezi cum îți cioplesc și încheie aceia lemnele. Și dacă copilul tău are atragere de inimă la bărdașit, îl dă la oraș să învețe acel lucru.

Apoi după 3—4 ani când s'a întoarce acasă ca măiestru deplin învățat, vei vedea lucrurile ce el le face și folosul lui și al satului ce va avea din măiestria lui. Pe *Leonații* de azi îi va folosi el ca zileri, și poate vor avea și ei mai mare folos de munca lor și vor și învăța ceva. Câte așa un bărdaș învățat ar putea trăi ca banul mai în fiecare sat. Dar' câți avem, rogu-vă? Și ar fi bine să avem. Că lucru ar avea destul, că oamenii se înmulțesc și cu ei se înmulțesc și lipsele. Apoi, bărdașul are lipsă de puține unelte: două securi, una lată și o bardă, ferestrău mare și mic, câteva copcii, o teslă, o securice mică, câteva dalte și sfredele.

Toate uneltele cu care își începe măiestria le poate cumpăra cu 10—15 fl. Apoi lucrează tot în aerul cel bun afară. Și e plătit lucrul bărdașilor. Să lucre numai ca calfă și are 1 fl. 50—2 fl. pe zi, dar' poate face și mai mult. Ear' dacă ese odată ca măiestru priceput,

ci lucra dela inimă și de aceea lucrul ei și avea spor.

Ceialalți argați ai părintelui Nicolae erau oareși-cum smeriți înaintea ei, mai că mai smeriți decât înaintea maicei preotese. Dacă cumva se cuteza careva să facă o glumă nesărată în fața ei, era destul ca ea să se uite odată lung la el, și acela îndată roșia și țipa fața-n pămînt. Dacă cutare servitoare cerca a-i povesti casele stăpînului pe unde mai slugise, Salvina o făcea cîrînd să tacă, că numai două-trei vorbe-i spunea dela inimă și cuminte și aceea tăcea rușinată.

Se și vorbea mult în sat de ea. Unii șoptiau, că ar fifata părintelui, ce o arfi avut încă de când a fost cleric la curs; că și vorba și hainele-i seamănă cu a Ardelenilor; alții spuneau că-i nevastă țină fugită dela bărbat și slugăște pe părintele de cinste, numai să-i facă scrisori de despărțanie; alții credeau că-i fată nenorocită și că acum se pocăiește. Dar' adevărul nime nu-l știa spune.

Întrebat-au ele, cele muieri, pe maica preoteasă, că de unde-i Salvina? Pe câtă vreme-i tocmită la domnia-ei servitoare? Căta simbre-i dau? Ear' maica

preoteasă ce putea să le răspundă? Zice că o cheamă Salvina, că-i din țeară, și n'are părinți. A băgat-o părintele. De rîndul simbriei n'au vorbit. A zis fata așa: 'Mi-ți țină câtă vreme v'a plăce purtarea mea; când voi fi de prisos în casa d-voastre, îmi veți plăti cât v'a trage inima și m'oiu duce unde m'a îndrepta cel de sus.

Așa și era. Atîta știa și maica preoteasă și taica părintele, mai mult nici unul nu știa, și nici unul nu putea spune mai mult.

Cercat-a maica preoteasă să o descoase în câteva rînduri, dar' nimic n'a putut scoate dela Salvina. Ea i-a spus numai atîta: Maică preoteasă, fă-ți milă și pomană și nu mă mai descoasă. Sînt fată săracă, n'am pe nime, numai pe Dumnezeu în cer și pe d-ta aci pe pămînt; Dumnezeu îmi e tată, d-ta îmi ești stăpână, mamă. De-ți place purtarea mea, ține-mă, de unde nu — dă-mi drumul, că voi merge cât m'or duce doi ochi, dar' fii bună nu mă mai descoasă cu vorbe de aceste.

Se cătrîni foc maica preoteasă pe Salvina pentru răspunsul acesta, o pro-

și este păstrător, își poate face avere frumoasă, după-cum vedem că au mulți bărdași dela orașe. Se recere însă ca copilul care se aplică la bărdășit să fie bine desvoltat, căci bărdașii au de ridicat lemne grele. Altcum, de este sănătos și bine nutrit, prin muncă se întărește. Asemenea, copilul ce voim a-l aplica la bărdășit, nu-i iertat să fie cu defecte corporale, să aibă ochi buni, să audă bine, să nu fie schilav la vre-un picior sau la vre-o mână. Că nevăzând bine nu poate ciopli cum se cuvine, greu fiind la auzit poate să cadă vre-o bârnă pe el, că n'auze vîjeitura ei; chilav fiind — nu poate purta greutatea nici a lucra cum se cade.

Venitul cel mai bun îl au bărdașii de primăvara până toamna târziu; peste iarnă cam înceată munca lor pe-afară. Dar' și atunci pot căpăta lucru: la făcut de doage și de șlipuri prin pădurile cele mari, la construirea de stative (răsboie) și alfe lucruri cari le pot face șezînd sub scut ori chiar în casă. Și poporul nostru are mare talent pentru bărdășit, că vedem că fără a fi învățat undeva omenește, numai furându-l, și face de multe-ori lucruri minunate; dar' de 'l-ar fi învățat?

Rotăria. Rotari avem pe satele noastre, numai cât nu destui și nu destul de bine pricepuți la măiestria lor. Las că și ei, ca și bărdașii, cei mai mulți își fură măiestria, nu o învață cum s'ar cuveni, la măiestrii pricepuți. Și dacă totuși vedem că fac lucruri bunișoare, aceea este de a se mulțumi numai talentului cu care este înzestrat poporul nostru pentru ori-ce soi de măiestrie. De aci vine și aceea, că mulți bărdași, ce numai furară măiestria, fac lucruri de pun pe om în uimire; tot așa și rotarii. Dar' dacă aceste talente s'ar fi cultivat, atunci făceau lucruri și mai bune, și mai frumoase, și li-se plăteau mult mai bine.

Rotăria încă o învață 3—4 ani. Când ese dela stăpîn de-i calfă, poate face pe ușor 1 fl. 50—2 fl. pe zi. Ori de deschide lucrătorea sa într'un loc ceși cevași potrivit, atunci face și mai mult. Că economii nostrii au lipsă de multe unelte eșite din mîna rotarului. Carul, plugul, grapa, jugul, sînt eșite din mîna lui. Aceste se strică minteni minteni și rotarul are ce lucra la ele și are din ce

trăi. El și are de lucru tot mereu, iarna ca și vara. Deci ar trebui să ne gîndim una și bună și să ne facem în fiecare sat baremi câte un rotar harnic, care să fie în stare a face caré și căruțe chiar după-cum vedem că le fac rotarii de prin orașe. E drept că rotarul are de lipsă de ceva prindere de bani, când își începe măestrîa, ca să-și cumpere unelte lemne de spițe, butuci, osii, suluri, obede ș. a. Că el fără lemn bine uscat nu poate lucra. Dar' nici nu-i silit se înceapă numai decît măestrîa pe socoteala lui, îndată-ce a eșit dela stăpîn. Lucră ca calfă 2—3 ani pe la alți măiestri, merge prin alte orașe și țări, își câștigă cunoștințe mai largi și bani, cu cari să înceapă măestrîa.

I. P. R.

Cîteva cuvinte despre vin.

Vinul în adevăratul înțeles al cuvîntului, este licoarea alcoolică, care se scoate din ferberea strugurilor de cîrînd culeși și striviți.

Vinul e unul din produsele cele mai însemnate și cele mai căutate ale industriei, el este cea dintîiu beutură igienică (sănătoasă).

Oamenii au căutat în toate vremile să îmbunătățească, să schimbe, să imite să falsifice acest produs; ear' chimiștii (învățații) au făcut studii serioase asupra: pregătirii compoziției, păstrării schimbării, imitațiunei, falsificării, etc., a vinului.

După origina sa, vinul este un lichid (zamă), ca să zic așa, viețuitor, el trece prin diferite vârste: de tinerețe, sau vin nou de maturitate, sau vin făcut și de bătrînețe, sau vin vechiu.

Aceasta mai înseamnă că vinul nu este întotdeauna și peste tot locul, un lichid de o natură statornică,

Natura pămîntului, îngrășămintele, clima, felul viței, modul de lucrare și alte cauze nedeșluite încă bine, fac deosebiri în vinuri, aceste deosebiri impart vinurile și pe localități.

Asupra *naturei pămîntului*, s'a văzut că terenurile argilo-calcaroase (văroase) dau tanin, culoare vinului; ear' terenurile nésipoase și petroase, produc vinuri cu o aromă mult mai bună, dar' mai slabe și mai puțin colorate.

Parfumul (mirosul) vinului, după învățatul cultivator de vii, Maumené, este de mai multe feluri ca acel al unui buchet de flori.

În ceea-ce privesc *materiile colorante*, (cari dau fața vinului), studiul lor e departe de a fi complet, căci într'adevăr sîntem încă departe de a cunoaște cum se cade natura și compozițiunea acestor materii.

Pe lângă materiile cari dau aromă vinului și pe lângă materiile cari îi dau fața, vinul mai cuprinde apă; alcoolul, diferiți acizi (acrelî) mai ales acidul tartric, succinic, acetic, tanic, diferite săruri; apoi zahărul și glicerina, care toți împreună arată compoziția vinului.

După »Rev. vit. și hort.«

N. C. B.

HIGIENĂ

Grijiți bine copiii!

(Urmare).

Dinții încep a crește copilor la 8 luni (nu la toți răsar la același timp), și sînt de două feluri: dinți vremelnici și dinți statornici, cari cresc după cei de lapte.

Cei dintîiu se ivesc cei doi dinți dinainte în falca de jos, cam prin luna a 8-a.

La două luni după acestia răsar alți doi dinainte în falca din sus, apoi alți doi de laturi de acestia, tot din sus.

În luna a 14-a cresc cele dintîiu patru măsele și cam în aceeași vreme cei doi dinți în falca din jos în jurul celor doi dintîiu.

Între lunile 18 și 20 răsar cei patru dinți ai ochilor (»cînești«).

Între lunile 28 și 34 es alte patru măsele, — și cu acestea e încheiată gura de dinți de lapte și rămîne așa până cam în anul al 7-lea.

În anul al 7-lea cresc dinții cei statornici, după-ce cei de lapte cad, și în aceeași vreme cresc alte patru măsele (al treilea rînd).

În anul al 12-lea crește al patrulea rînd de măsele și al 5-lea, ear'

între anii 20 și 24 crește și măseaua din urmă, zisă »a înțelepciunei«.

Cam acesta e șirul în care se desvoaltă dinții omului.

Ivirea dinților nu tulbură sănătatea copilor. Diareea, zgârciurile și astudările, pe cari mulți le cred ca venind din pricina creșterii dinților, — nu sînt nici pe departe adevăratele pricini ale acestor boale. Ei aduc cel mult o durere și umflare de gingi, nițică ferbințală și un pic de voe rea copilului. De tot arare-ori se întîmplă ca eșirea dinților să fie pricina zgârciurilor și a

bozi cum îi veni la gură, dar' în urma urmelor, ear' ea se înturnă și zise:

»Cine-i, cine nu-i, bine că mă slugește cu credință. Ce 'mi-oiu sparge eu capul să știu toată viața porodița ei? Câtă vreme s'a purta cum se poartă, are omenie la mine; când s'a încâni, cum se încânesc toți servitorii după-ce se satură bine — îi dau drumul și altă părăsită-mi aduc«.

Că era rea de gură, maica preoteasă, când era cătrănită, și era și rea de pagubă, sgârăită; de aceea ținea mult la Salvina, vîzîndu-o cu tragere de inimă cătră casa ei, dar' o și probozia rău, când se cătrănea.

În Bucium e datina că pe la sîrbători mari, cu deosebire pe la Paști și Rosalii, joacă în luncă tot poporul, tineri și bătrîni. Aduc musicanții cei mai buni din Abrud și es la luncă, unde întind horă mare câte 2—3 zile după olaltă. Seara intră în vr'o șură din apropiere și tot joacă până la miezul nopții. Atunci se împrăștie fiecare pe la casele lor, unde dorm până a doua zi cătră ameazi, atunci mîncă, beau și prind a eși la luncă, unde musica-i așteaptă cu zicăli muntenești. Vinul curge din buți în ur-

cioare, din urcioare în păhare și din păhare în guri tinere și bătrîne. Tot satul e atunci în luncă.

E lesne de priceput cum de Buciumanii își aleg chiar lunca drept loc de petrecere. Vieța, ei 'și-o petrec tot în băi, în pămînt, la lumina șterțului ori a luminărei de sîu. Acum, într'o zi sfîntă și luminată cum e cea a Paștilor și Rosaliilor, dacă-i timpul frumos, nu ai mai băga pe Buciuman sub scut să fie ori-ce-a fi. Se bucură și el să fie la largul, la luncă, în aerul cel liber a lui D-zeu sfîntul, la lumina sfîntului soare, să vază vinul dela Ighiu spumegînd în păhare și să asculte musica Țiganilor din Abrud și pocnînd câte una în degete și cu păharul în dreapta ridicat deasupra capului să ine după ceteră:

»Zi, Țigane

Că-ți dau carne

O'o murit un cal

În deal«.

În luncă își petreceau Buciumanii la sîrbători mari și pe acele timpuri, ca și în ziua de azi. Fiecare cîtun, din cele șese, are lunca sa, care din veac e cunoscută ca lunca petrecerilor. În Montari lunca petrecerilor e chiar peste drum dela biserică și dela casa parochială.

Înziua de Ipas însă se adunau pe acele vremi frunțașii tuturor cătunelor Buciumului la »*Dosul Vulcoiului*«, unde este un podereiu larg plin de stînginiță, care pe la Ispas e înflorită de par'că-i nins câmpul. Mirosul florilor de stînginiță fermecă pe Buciumani, și când știu că a înflorit, es roiuri-roiuri calări și merg la »*Dosul Vulcoiului*«, unde fac focuri zdravene, frig miei întregi, fac balmoș — care bucată nîme nu o mai știe face bine ca Buciumanele, — frig pui, duc vin și lăutari și petrec acolo până-n de seară în cea mai mare voe bună.

Un alt loc de întîlnire al Buciumanilor, în zilele de sîrbătoare de vară, este »*Detunata*«. Acolo încă-i vezi suind Duminecele și sîrbătorile, cu mîncări, beuturi și lăutari. Căci se știe: Buciumanii sînt oameni plini de voe bună, ei iubesc mîncarea și beutura bună, iubesc femeile frumoase, dar' pier după musică. Un musicant bun e în stare să scoată cu arcușul lui până și cel din urmă ban din punga Buciumanului.

Așa era acum sînt o sută de ani și așa e până în ziua de azi. (Va urma.)

cutărilor boale a copilului. Asta se întâmplă la unii când le es dinții ochilor și măselele cele dintâi. Ceialaltii cresc fără dureri mai mari.

Diareea sau zgârciurile provin la copil cu totul din alte pricini, și părinții cari pun toată vina pe dinți, nu știu ce vorbesc.

SFATURI.

Păstrarea unt-de-lemnului.

E aci postul. Unii, ca să nu aibă de alergat minteni-minteni după unt-de-lemn în prăvălie și-ar cumpăra odată la începerea postului, atâta decât știu că au lipsă. Luat mai mult odată și vine mai ieftin. Dar' se tem de râncezirea lui, că atunci nu mai e așa dulce și gustos. Este însă leac și împotriva râncezirei.

Ca să împedecăm unt-de-lemnul să nu rânzească, trebuie să-l ferim, să nu vină în atingere cu aerul. Mijlocul cel

grâului a fost 6—7 fl., al secărei 4 fl. 80 cr. până la 5 fl. 20 cr., orzul 4 fl. 50 cr. până la 5 fl. 50 cr.

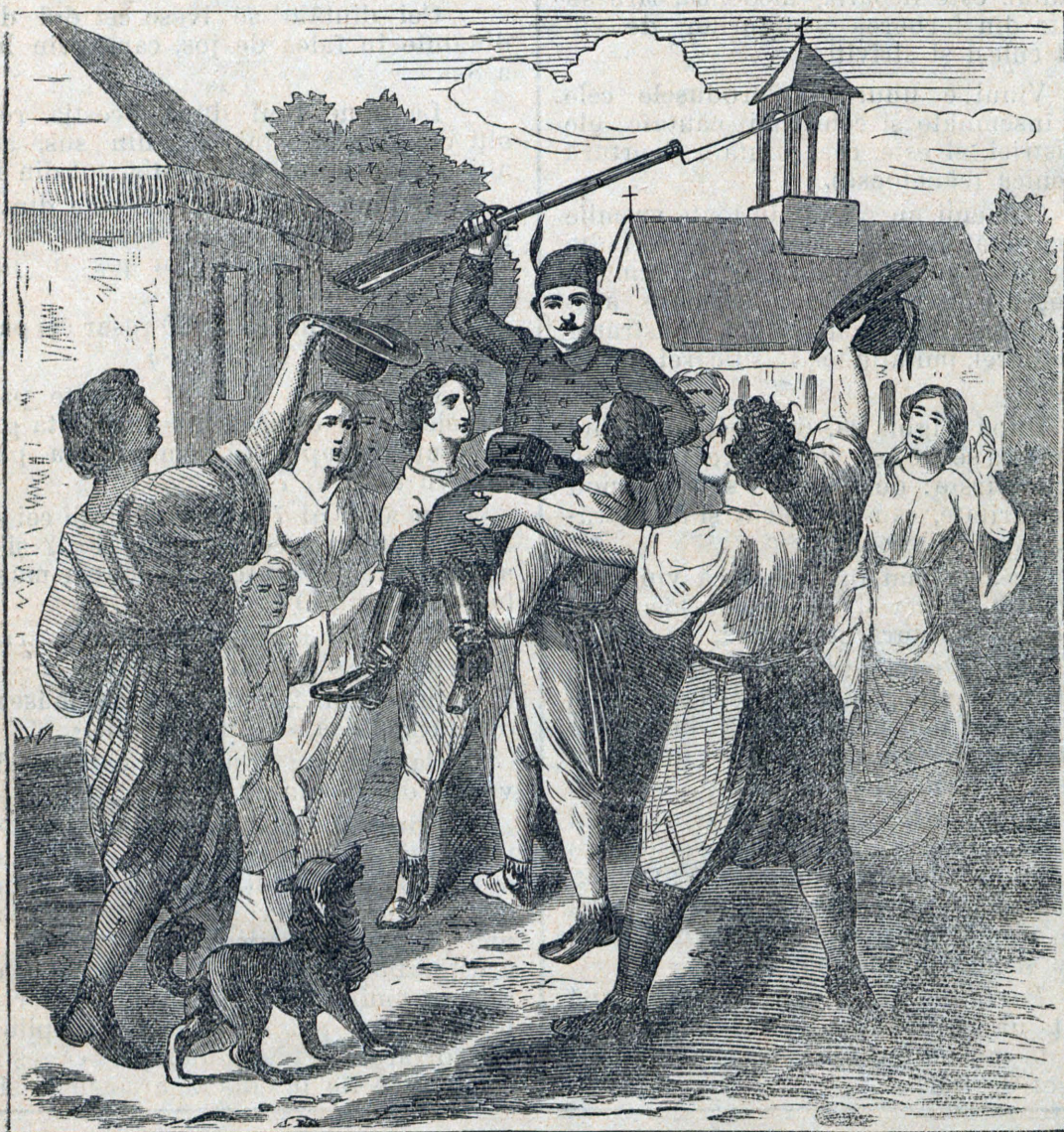
Fân: carul de fân 6—7 fl., carul de paie 2—3 fl. snopul de paie 3—4 cr.

Lemne de toc: un car 3—6 fl., 4 metri cubici 9—13 fl.

Tîrgul de vite: s'au vîndut 197 vite cornute și 11 cai; vaci cu lapte cu câte 80—100 fl., vaci sterpe 66—75 fl., vaci de prăsilă 55—60 fl., viței de un an cu 18—28 fl., viței mici cu 9—14 fl. Caii s'au plătit cu 25—70 fl.

Guvernul român a interzis transportul de vite mărunt în România pentru comitatele ardelene Bistrița-Năsăud, Cojocna, Ciuc, Făgăraș, Treiscaune, Târnava-mică, Murș-Turda, Târnava-mare și Odorheiu.

Filoxera se tot lățește în vii. Mai nou s'a ivit în viile următoarelor sate de pe la noi: Băgău, Hopârta și Galda-

ÎN TRE AI SEI.

mai simplu este să turnăm deasupra lui spirt bun ca să-l acopere. Spirtul fiind mai ușor, va pluti pe unt-de-lemn fără să se amestece cu el. Spirtul în felul acesta e cel mai bun apărător.

În contra arsurilor.

Ranele cășunate prin arsuri sau opăreli cu apă ferbinte, se pot vindeca mai ușor prin o alifie făcută din o parte unt proaspăt și altă parte gălbinaș de ou, care amestecată bine laolaltă se pun pe un petec de pânză moale, ear' acesta se lipește pe rana făcută. După-ce s'a svîntat încâtva alifiea puse, petecul se unge din nou, până când rana se vinde tot.

Știri economice.

Prețul bucatelor la 1 Decembrie în piața Clujului. Prețurile sunt scotite după maza metrică; așa prețul

de-jos (comitatul Albei-inferioare), cari au și fost puse sub carantină. S'a mai ivit filoxera în multe părți în Ungaria.

Între ai sei.

— Vezi ilustrația. —

A fost luat voinicul la oaste și a fost dus, și mult dor, Doamne, l-a mâncat, până a fost dus, și mult l-au dorit frații și surorile, părinții, prietenii și prietenile și tot satul. Dar' a trecut și timpul miliției, l-a ferit Dumnezeu de boale și de gloanțele dușmanului și eată-l întors în satul lui. Prietenii și neamurile cum îl zăresc, se reped la el, îl iau pe sus, îl ridică, ca tot satul se vadă că el vine dela oaste întreg și sănătos. Toți îi strigă vivat. Ear' el e vesel că-i ear' între ai sei.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Școala de repetiție.

Articulul de lege XXXVIII. din 1868 prevede două soiuri de școale populare; adică școale zilnice, la cari sunt obligați copiii și copilele dela 6—11 ani și școale de repetiție, la cari sunt deobligați copiii de ambele sexe dela 12—15 ani. Cei de școala de toate zilele au să umble regulat de Luni dimineața până Sâmbătă seara în fiecare zi, dela 8—10 (eventual până la 11 ore a. m.) și dela 2—4 ore d. a. Cei dela școala de repetiție au să umble 2 jumătăți de zi, în fiecare săptămână, adică câte 2 ore după amiază.

Să ne întrebăm: a făcut bine, cine a făcut această dispoziție ori ba?

Oamenii nostri, cam cu greu mare s'au împrietenit cu școala de toate zilele, dar' cu cea de repetiție nu se pot împrietenii mai nici-decât. Ei își zic așa: acum, până-i copilul de 9—10 ani, și de-l mai duc la școală, că puțină ispravă îmi face, dar' de aci încolo, zău, pagubă să-l mai las, că-mi e de ajutor la oițe, la viței... Și astfel fiind lucrul, rar om este care de bunăvoie și mai lasă copilul la școală, ci numai de frica pedepsei. De aci vine, că cei mai mulți copii de-ai țăranilor nostri nu absolutează nici școala zilnică cum s'ar cuveni, ci după-ce trec de 10 ani mai mult sunt absenți dela școală, decât prezenți. Așa apoi, vezi-bine că-i rău. Că ei se lipsesc de învățatură chiar atunci când ar învăța mai bine, după-ce au trecut peste primele greutăți ale cetitului, după-ce li-s'a deslegat limba spre vorbire corectă, după-ce li-s'au desțepenit degetele la scrisoare frumoasă. — Alte neamuri mai luminate decât noi, cari știu prețuî învățătura, nu ți-ar rupe copilul dela școală până trece de 12 ani, pentru cât bine-i în lume. Să luăm de exemplu Sașii! La ei este lucru de sine înțeles, că copiii au să meargă la școală. Și Sașii încă sunt lucrători de pământ și prășitori de animale ca și noi! Mai mult: Copiii Sasului și după-ce au trecut de 12 ani, merg în fiecare zi un cias de dimineața, de își continuă învățăturile. ce nu le putură termina în cei 6 ani. Și aceasta o fac până au împlinit 15 ani. E frumoasă această datină a Sașilor și e folositoare. Și această datină bună s'a încuibat în ei fără porunci dela stăpânire, numai la indemnul preoților și al fruntașilor lor, și o țin sfântă. Acestei școale de repetiție au ei să mulțumească bunăstarea lor materială și morală. Că în această școală învață ei cultivarea grădinilor și a pomelului, care le aduce așa însemnate foloase; în această școală de repetiție învață ei bunul rînd — care văzându-l și în casa părintească — le rămâne pe vecie în sânge; în această școală de repetiție ved ficiorașii cari fete sunt mai harnice, și învață a le prețuî după vrednicie, nu după podoabe; aci învață fetele a cunoaște pe ficiorași după istețimea și hărnicia lor. Dar' tot aci mai învață un lucru: a fi păstrători! Că vai de zilele copilului de Sas ar fi, dacă până trece de 15 ani, de ese din anii școalei, l-ar vedă învățătorii, preoții ori părinții fumând din pipă.

ori țigare! Vai de el ar fi dacă ar vrea să treacă de june ori să iee parte la petrecerile junilor. Până la 15 ani el e școlar supus disciplinei școlare. Și e bine așa, și sunt vrednici Sașii de toată lauda pentru această datină bună a lor.

Acum să vedem cum stăm noi, Românii, față cu școalele?

Să stăm strîmb și să judecăm drept: Sîntem foarte... foarte mult înapoia Sașilor!

Că, bine-îi că unele sate mai fruntașe ale noastre au școalele ca și ale Sașilor de bune din toate punctele de vedere, dar' de acestea sînt puține în proporție cu numărul nostru cel mare. Ear' fiind vorba de școalele de repetiție, de acelea avem și mai puține. Și aceasta e rău! Că în școala de repetiție ar trebui să-și întregescă fiitorii cetățeni cunoștințele pentru viață. Școala de toate zilele o putem privi numai ca o școală pregătitoare, cu ajutorul căreia să priceapă învățăturile practice, ce se propun în școale de repetiție.

Să vedem o bună școală de repetiție, cum ar trebui să fie?

Ea ar trebui să aibă două jumătăți de zile, d. e. Miercuri și Sâmbătă după amiază, cam 2—4 ore; iarna două ore, ear' primăvara și vara câte 3—4 ore. Ar trebui nesmintit să fie împărțită după sex: ficioarașii să fie instruiți deosebit de un învățător și fetițele ear' deosebit de alt învățător. Unde nu sînt doi învățători, acolo pe fetițe să le instrueze preotul, ear' când acesta are vre-o funcțiune grabnică, atunci să le instrueze preoteasa ori soția învățătorului. La nici un cas însă la oaltă să nu fie. Unde nu ar fi două sale de propunere, atunci ficioarașii să se adune la școală și să-și instrueze învățătorul, ear' pentru fetițe să se închirieze o casă peste iarnă, până la finea lui Mărțișor, că de aci încolo le poate instrui în biserică o oră, ear' 1—2 ore în grădina școlii. Acolo apoi vor fi devalma cu elevii la lucrările grădinei.

Această împărțire a elevilor după sex este foarte de lipsă, din cauză, că acum copiii sînt mărișori și chiar copiii noștri — nu fie numai imputată — dar, cu 14—15 ani sînt răi de tot; cei mai mulți din ei fac câte bazonii toate în fața fetelor. O știu din pățite. Drept aceea: Școala de repetiție să fie împărțită. (Va urma).

CRONICĂ.

Statua lui Traian în Mehedinți. Oficerii regimentului de infanterie din Mehedinți (România) au hotărît să ridice împăratului Traian o statuă în curtea casarmei, pe locul unde s'au descoperit ruinele unei cetăți romane, în apropiere de rămășițele podului numit după marele împărat.

Noue ilustrate dela Roma. Pe lângă ilustrata mult lăudată de toate gazetele au apărut acum încă două cărți postale ilustrate, reprezentând momente dela frumoasa sîrbare din *Forul Traian*.

Una eternisează momentul, când vorbește domnul *V. A. Urechia*; cealaltă momentul când primarul Romei,

Dr. Galluppi, rostește celebrul seu discurs.

Astfel cele mai marcante momente ale sîrbărei din Roma le poate vedea ori-cine. — Prețul unei ilustrate e 5 cr. A se adresa la librăria noastră.

Post de medic cercual. Dela pretura Huedinului (B. Hunyad) este scris concurs pentru ocuparea postului de medic în cercul *Vălcăul-unguresc*, compus din comunele: Vălcăul-unguresc, Dretea, Ardoava, Bica-română, Bedeciu, Mănăsturul-român, Mănăsturul-unguresc, Finci, Călățele, Călata-mare, Bociu, Butene, Ințel, Mărgău și Răchitele împreună cu cătunul de munte aparținătoare singuraticelor comune. Dotațiune 500 fl. salariu, 200 fl. pașal de călătorie, 100 fl. relut de cuartir și taxele statutare. Termin de concurs 20 Decembrie st. n.

Pentru creșterea morală și religioasă. Ni-se scrie: La recercarea *Prea-venerabilului ordinariat gr.-cat. din Blaj*, oficiul protopopesc gr.-cat. din Sibiu, a adresat presidentului *Reuniunii sodalilor români din Sibiu*, dlui *Victor Tordășianu*, rugarea să binevoiască a compune o *consemnare* cuprinzînd: numele tuturor *sodalilor* și *calfelor* (de boltă) *români gr.-cat.*; locul, ziua, luna și anul nașterii; ocupațiunea și confesiunea părinților; meseria și numele măiestrului; la care este în lucru etc. Toate acestea cu scop de a se putea face *îngrijire de creșterea morală și religioasă a tinerimei noastre din această clasă*. În legătură constat cu deosebită mulțumire sufletească, că comitetul *Reuniunii sodalilor români din Sibiu* s'a adresat cu o reprezentatiune către *Venerabilul consistor archidieceșan din Sibiu* să binevoiască a face pașii necesari în scopul îngrijirii de creșterea morală și religioasă a *sodalilor români gr.-or. de aici*.

Dee D-zeu bun sfîrșit acestui frumos lucru.

Un sibiian, membru al Reuniunii meseriașilor.

Fapte creștinești. D-na *Iuliana Florescu* a donat bisericii gr.-or. din Arad 600 fl., ear' d-na *Maria Oberenez* 525 fl., pentru-ca din venitele capitalului să se poarte grijă de mormintele răposaiților familiei lor.

Profesori viceprotopopi. Profesorii *Alexiu Viciu* și *Aron Deac* dela gimnasiul din Blaj sînt numiți viceprotopopi onorari.

Laesa maiestatis. Ziarele ungurești dau știrea, că în casina română din *Bozovici* (comitatul Caraș-Severin) fiind petrecere la care luase parte întreagă inteligența din jur, notarul *Szathmári Mátyás* a luat de pe masă un pahar cu beutură și l'a isbit în icoana ce reprezenta pe *Maiestatea Sa Împăratul Francisc Iosif*. Aceleași ziare spun, că în contra notarului s'a făcut rătărire la tribunal.

Dărnicia lui Szabó. Episcopul dieceșei gr.-cat. române a Gherlei, *Ioan Szabó*, a dat pentru *museul etnografic maghiar* din Cluj 100 fl. Se vede că episcopul Szabó are bani așa de mulți, încât nici nu mai răsbește să-și împartă bisericilor și școalelor sărace din eparhia sa, ci e silit bunul om să-și dea instituțiilor străine de neamul pe care cu atîta — vrednicie îl păstorește... Remarcăm, că la colecta pentru *gimnasiul român din Blaj*, episcopul român Szabó nu a dat nici o lescăie.

„Numai cânilor și Ungurilor“. Sublocotenentul Künle dela reg. 50 din

Alba-Iulia la prînz în casina militară zilele trecute a respins cu mare furie spănacul, zicînd că acela „nu e pentru oameni cinstiți, ci numai pentru câni și pentru Unguri“. Sublocotenentul *Hospodar* l'a îndrumat la ordine, din ce s'a iscat duel, în care Künle a primit o afundă tăietură la braț.

Un căne turbat vagabundînd Vineri prin Toarela a mușcat vr'o cinci oameni, a necat câinii de prin sat și a mușcat chiar și un bou, căruia îi sîrise în spinare. După haită de mai multe ore a fost împușcat. Se crede, că e același căne, care și în Brașov băgase lumea în groază.

Nebunul loteriei. Ciobotarul *Németh Zsigmond* din Kapuvár și-a cumpărat și el un los la loteria de clasă și de atunci are ideea fixă că a câștigat câștigul principal. Zilele trecute a telegrafat la „bancherul“ seu în Budapesta să-și comunice cât e de mare suma câștigului. Primind răspuns, că n'a câștigat nimic, nenorocitul a fost cuprins de accese rabiate și alerga pe strade cu un mare cuțit de culină, să afle și să ucidă pe cel care îi furase câștigul.

Surugi decorat. Regele Italiei a conferit hotelierului *Borgo Aventino*, din Turin, fost birjar al lui *Victor Emanuel*, medalia „Coroana Italiei“ în gradul de cavaler. *Borgo Aventino* e o figură foarte populară la Italiani, a făcut multe servicii cauzei italiene și adese-ori a mîntuit viața regelui *Victor Emanuel* prin munții și nămeții de zăpadă dela Valea d'Aosta.

„Și-a urît viața.“ În Oradea-mare și-a pus capăt vieții un băiețel de 16 ani, învățacel tăpesc, care peste un an avea să fie eliberat calfă. Alaltăieri pe la 7 ore dimineața nenorocitul *Dézi Lajos* s'a împușcat în piept cu un revolver. Băiatul era blînd și silitor, era bine tractat de stăpînul seu și foarte mult iubit de veduva maică-sa, și astfel nu se poate nici presupune motivul sinuciderei. Se mîntine și părerea, că băiatul ar fi căzut jertfă unei nebagări de seamă. Anume, că ar fi curățit revolverul, și în cursul acestei ocupațiuni s'a împușcat fără voe.

Provisiunea armatei engleze. Ministerul de război al Angliei a comunicat unele date despre trebuințele armatei engleze din Africa-sudică. Sînt în total 116.000 de oameni (dimpună cu cei-ce nu luptă) și 51.000 de cai și cătări. Ministerul adună pentru acestia provisie pe câte 4 luni.

Eată trebuințele pe un interval de 4 luni: 6 milioane chgr. de conserve de carne și tot atîta biscuit; 200.000 chgr. cafea; 100 chgr. teă, 1.100.000 chgr. zahăr, 400.000 chgr. conserve de legumi, 200.000 chgr. sare, 725.000 chgr. dulceată (contra boalei scorbut), 300.000 de scatule cu lapte conservat, 80.000 butelii de rum, 32.000 butelii de vin, 12.000 buteli de vyhski, 20.000 chgr. tutun, 25.000 tone de fîn și 31.000 tone de ovės.

Vieată lungă. În 30 Nov. a răposat în Micuș moșneagul, de 102 ani, cu numele *Alexă Faur*. Până a implinit 100 de ani umbla într'una la vînat. Era vînatoren renumit. Toate simțurile, auzul, vîzul, vorbitul etc. i-au fost până în ziua morții întregi ca și la un tînăr.

Dreyfus — în România. Între Ovreii din Galați circulă faima, că ex-căpitanul *Dreyfus* se va stabili la primăvară în *Brăila*, unde va întemeia o bancă.

Din Supurul-de-sus ni-se scriu următoarele știri:

În urma strămutării dela noi a dlui notar Buteanu, postul notarial a rămas vacant. Dar' vacant nu putea rămâne. Deci dl pretor vine să ne pună alt notar. Concurenți au fost 1 Român, 1 Jidan și 2 Unguri. Pe Român nu a voit dl solgăbiru să-l pună în candidare, spunând, că nu are dreptăți cum se cade. Văzând aceasta Românii 'și-au zis: Nu pui pe Români în candidare, nici noi nu vom vota cu Ungurii tăi! Decât un Ungur — mai bine Jidanul! Astfel a devenit notar cercual un Jidan în acel cerc frumos compus din satele *Supurul-de-sus*, *Giorocuta* și *Deroida*. Nici chiar dl A. Cosma, mare proprietar în Supur, n'a putut mișca pe solgăbiru să pună pe Român în candidare, dar' nici pe Români nu 'i-a putut opri să nu voteze cu Jidanul, dacă Român nu aveau candidat.

— Din comuna noastră *Supurul-de-sus*, sunt două săptămâni de când au plecat trei oameni la minele (băile) de cărbuni din Petroșeni, ca să-și capete de lucru. Sunt săraci și aci n'au ce lucra. Dar' aud, că și la Petroșeni nu 'i așteaptă cea fericire, că nu mai au lipsă de lucrători, că au destui.

— Bucatele au la noi următoarele prețuri: Cucuruzul 70—80 cr. mierța (vica), grâul curat 6 fl. maja metrică, secara 4 fl. și ovășul 1 fl. 50 cr. Timpul este ploios.

— Un măiestru pantofar, care ar avea lipsă de un bun ucenic, se se adreseze la redacția „Foi Poporului”, că 'i va recomanda un băiat bun și ascultător, știe scrie și ceti și e de 14 ani.

*
Postă nouă. În comuna *Pustiniș* din comitatul Torontal s'a deschis *deregătorie de postă*.

Avis pentru fauri. Un copil de 14 ani, care știe ceti și scrie bine românește, dorește a intra ca ucenic la vre-un faur. Cei-ce ar avea lipsă au a se adresa la redacția noastră.

*
Testamentul soldaților englezi. Soldatul englez, când pleacă la războiu își face testamentul. Sunt trei feluri de testeamente și fiecare soldat capătă gata formularul de care are lipsă. Un formular e pentru soldații căsătoriți, cu nevastă și băieți, al doilea e pentru cei necăsătoriți, ear' al treilea este pentru soldații în divorț. Testament fac și cei mai săraci soldați, de oare-ce fiecare soldat, plecând la războiu, are drept să pretinză dela stat o despăgubire de 75 franci, ear' dacă s'a terminat campania, despăgubirea se urcă la 150—200 franci. Dacă soldatul cade în luptă, suma de despăgubire o capătă veduva, orfanii, adică moștenitorii lui.

*
Și mort îl persecută soarta! În casa de nebuni din Budapesta zilele trecute a murit un biet nenorocit, cu numele Ioan Németh. Sâmbătă după amiază 'i-a fost înmormântarea. Caii dela carul funebru spăriindu-se de ceva au luat-o la fugă nebună, au isbit carul de un stîlp și 'l-au răsturnat, cosciugul s'a durigat cât colo și s'a deschis, căzând afară cadavrul. Cu mare greu au oprit apoi caii, au pus cadavrul în cosciug, apoi pe car, și au plecat spre cimiter.

*
Nenorocire. În curtea hergheliei din Sepși-Sângeorgiu, la școala de călărit, recrutul *Nicolae Vlad* a căzut de pe cal și a murit. Răposatul, unicul fiu al unei veduve din comitatul Hunedoarei, a fost înmormântat alaltăieri cu mare pompă militară.

*
Ars de viu. Locotenentul *Frideric Hoffmann-Smutni*, adjutant la reg. de infanterie nr. 25 în Viena, zilele trecute

spălându-și mânușile, benzinul a luat foc dela flacăra luminei și a explodat. După chinuri de două ore locotenentul a murit de arsurile îndurate.

*
† Ioan V. Petcu, neguțetor în Turcheș, a răposat Vineri în etate de 72 ani. În mormântarea 'i-s'a făcut ieri în cimiterul bisericii Sf. Adormiri.

*
Emigrări din Bosnia. Unii din ficiorii nostri au fost ca soldați prin Bosnia și au văzut Turcii de acolo. Acum se vestește, că Turcii din Bosnia nu prea sunt mulțumiți cu găzduirea de acolo și s'au pornit pe emigrare. La începutul lunii trecute din cercurile: *Priedor*, *Bielina* și *Novi cam* la 100 de inși 'și-au luat tălpășița către Asia-mică. Și emigrările continuă, cu toate măsurile aspre pentru oprirea lor.

*
La „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu”, pe care dl scrietor la consistor *Victor Tordășianu* intenționează să o înființeze, s'au înscris de membri d-nii: *Pantaleon Lucuța*, cap. ces. și reg. în pens.; *Petru Ciora*, funcț. consist.; *Nicolae Cristea*, *Moise Lazar*, ases. consist.; *Emil Verzariu*, funcț. la „Transilvania”; *Iulian Popescu*, cassarul „Albinei”; *Victor Tordășianu*, scrietor la consistor; *Nicolae Ivan*, ases. consist.; *Emil Vințeler*, funcț. de bancă; *Ana Bența n. de Pop*; *Emiliu Pinciu*, funcț. de bancă; *Iuliu Covrig*, funcț. de bancă; *Petru Dragomir*, oficial de bancă; *George Decian*, esecutor; *Dr. Ioan David*, secret. la „Albina”; *Ioan Mihu*, esped. consist.; *Vasile C. Osvadă*, direct. adm. la „Tribuna”; *Ioan Papiu*, protopop.

*
Tărână din „pământul martirilor”. Inspectorul reg. de școale din comitatul Sopron a trimis tuturor școalelor din comitat câte o sticlută cu tărână din „pământul martirilor” dela Arad.

*
Icoană culturală. Derbedei de noapte au spart alaltăieri noaptea ferestrele dela locuința episcopului reformat *Aron Kis* și dela locuința preotului reformat *Iuliu Mitrovici* din *Dobrișin*. Asemenea distracțiuni de altcum sunt la ordinea zilei între civilii maghiari din *Dobrișin*.

*
Post de notar. Dela pretura Aradului-nou este scris concurs pentru ocuparea nou sistemisatului post de subnotar comunal în *Szépfalu* (*Schöndorf*). Dotațiunea 500 fl. Termin de concurs 17 Decembrie n.

*
Ucigașul fiului seu. Economul cu frumoasă avere *George Schneck* din *Darda* 'și-a ucis fiul — din gelozie. Observase nenorocitul, că băiatul mai mult ține la mamă-sa decât la el. A devenit jaluz și se certa des cu nevasta și cu fiul lor pentru acest lucru. Zilele trecute încă a făcut muștrări fiului seu, că de ce are mai dragă pe mamă-sa, decât pe el, pe tatăl seu? Băiatul 'i-a răspuns cam peste umăr, la ce *Schneck* a pus mâna pe revolver și 'și-a împușcat fiul. Nenorocitul tată e arestat.

*
Avis. Broșura a II-a a seriei mele „*Novele și Schife*” e sub tipar, în scurt timp apare. Aceasta spre orientare unor prieteni ce mă întreabă: Cum de nu li-o mai trimit? Ambele broșuri se abonează la mină. *Ioan Pop Reteganul*, — Sibiiu, *Quergasse* nr. 15.

*
Mare orcan în Viena. Luni noaptea și Marți în Viena a bătuit un mare orcan doborând urloaie, table de firme și chiar și pe trecătorii de pe strade trântindu-și la pământ, și cauzând multe nenorociri. Abia între amiază a încetat orcanul.

Daruri pentru „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu”. La întevienirea subscrisului comitet I. P. S. Sa. dl *Ioan Meșianu*, arhiepiscop și metropolit a binevoit a se înscrie de primul membru pe viață al Reuniunii cu suma de fl. 25 și totodată a pune la dispoziția noastră suma de alți fl. 25, din care se se creeze 3 sau mai multe premii, cari se poarte numele I. P. Sale și se se distribuie la esposiția industrială, ce o vom aranja în primăvara viitoare, între cei mai harnici măiestri.

Stimabilele doamne *Emilia Dr. Rațiu* și *Minerva Dr. Brote*, din prilejul decedării generoasei doamne *Ioana Bădilă*, au binevoit a transpune câte fl. 5 în favorul fondului veduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiiu.

Tot la acest fond s'au adaus și 48 cr. colectați la propunerea notarului Reuniunii între membrii corului (primul cas) din prilejul onomasticeii măiestrului croitor *Dumitru Mitoc*.

Stimabilul domn *Constantin Stezariu*, căpitan ces. și reg. în pensiune, ne-a dăruit „*Tribuna*” completă pro 1898; profesorul *N. Vătășan*, „*Programa școalei de fete din Sibiiu*”; profesorul *Vasile Goldiș* din Brașov, „*Anuarul II. al societății pentru fond de teatru*”; stim. doamnă *Alesandrina Dopp*, soția dlui inginer *E. Dopp*, harta „*Allgemeine Weltkunde oder geographisch-statistisch-historische Übersichtsblätter aller Länder*” de *I. G. A. Galletti* din 1812; dl *Ermil Borcia*, funcționar la „*Transilvania*”, călindarul „*Posnașul*” pro 1900; medicul *Simeon Stoica* din Bran, opul seu „*Dietetica populară*”; dl *Constantin Pop*, funcționar la „*Albina*”, opul seu „*Dreptul, datorițele și responsabilitatea membrilor de direcțiune*”.

Ne împlinim plăcuta datorință aducând tuturor celor de sus și pe această cale prinosul recunoștințelor noastre.

Sibiiu, 14 Noemyrie n. 1899.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiiu”.

Victor Tordășianu, *George Poponea*,
președinte. notar.

POSTA REDACȚIEI

T. Toma în Pintic. La întrebarea: ce pui de nou, 'ți-am răspuns în nrul trecut la locul întâiu în posta redacției. Articolul trimis se va publica.

Abonentului nr. 8156. Medicul numai așa poate vindeca pe un bolnav, dacă îl vede și cercetează. — Pe aceia, cari cetesc foi ungurești, îi putem publica în „*Foia Poporului*”, nu-ți de lipsă de „*Calic*”. — „*Noptile carpatine*” nu se mai află de vânzare în librării. — Cărțile cele 3 se află tocmai unde vezi că sunt tipărite. Dar' nu afli d-ta cărți mai nouă și mai bune? Cetește cu băgare de seamă „*Foia Poporului*”, că 'ți-a spune ea. — Pentru băiat am scris o cronică. — Nrii perduți 'ți-se trimit

Abonentului nr. 3629 (Lunca). Dacă mama d-tale e nevinovată, puteți înoi procesul. Arătați scrisorile unui avocat și-ți cereți sfatul.

Abonentului nr. 1897. Publicăm și doine și colinde; mai cu seamă te rugăm a ne trimite în grabă colinde de Crăciun. — D-na *Margareta Moldovan* locuște în Sibiiu, e soția redactorului-conducător al „*Foi Poporului*”, *Silvestru Moldovan*. — Poate vrei bilete de vizită, cari sunt așa cum zici d-ta. Acelea costă 25 bucăți 40 cr., 50 bucăți 60 cr. și 100 bucăți 1 fl. 10 cr.

I. R. în A. Dialoguri potrivite scopului ce urmărești se află numai în cârticica numită *Prietenul săteanului român*, scrisă de *I. Pop Reteganul*. Se află la editură, tipografia „*Aurora*” în Gherla. — Colinzi de Crăciun se află și la administrația foilor noastre.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrei Baltes*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*” societate pe acțiuni: *Iosif Marschall*.

Voci de presă asupra „Călimdarului Poporului“.

Presa noastră, ca totdeauna, nu are decât vorbe de laudă pentru »Călimdarul Poporului«. Eată câteva voci:

„Epoca“.

„Epoca“ din București anunță astfel »Călimdarul« nostru:

A apărut bine reputatul „Călimdar al Poporului“ (pe 1900) editat de societatea »Tipografia« din Sibiu cu o bogată și frumoasă materie literară.

„Călimdarul Poporului“ intrând în al 16-lea an al existenței sale, numărul acesta e într-o ediție iubilărie.

„Albina“.

„Este al 15-lea an al apariției acestui popular, interesant și mult folositor călimdar, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui bun Român.“

„Răvașul nostru“ este titlul sub care se găsește în acest călimdar toate peripectivile prin care trece chestia națională. Ilustrațiuni bine executate fac din această lucrare o carte atractivă și plină de cunoștințe absolut necesare mai cu seamă pentru Românii de peste munți.

„Transilvania“.

E binecunoscutul și bine văzutul oaspe al poporului nostru, **călimdarul întocmit cu adevărată pricepere pentru trebuințele poporului**, primit și până acum numai cu elogi din partea presei noastre chiar și dincolo de Carpați.

Progresul ce-l face acest călimdar din an în an e foarte îmbucurător; în anul acesta e mai bogat cu o coală întreagă, decât în anul trecut, rămânând cu toate acestea prețul vechiu de 20 cr.

Pe lângă partea obicinuită calendaristică, **întocmită cu îngrijire deosebită**, cuprinde o parte literară bogată și variată, **ca și care rar găsești în călimdarele noastre cele mai alese.**

De un interes deosebit este rubrica „**Răvașul nostru**“ (Septembrie 1898—Octombrie 1899), lucrat de Ioan Scurtu, care se întinde pe 34 pag. și ne oferă o oglindă completă despre mersul tuturor afacerilor noastre.

Călimdarul e bogat ilustrat, ear' tiparul nu lasă nimic de dorit.

„Familia“.

„Călimdarul Poporului“ pe anul 1900, redactat de redacțiunea »Tribunei« și editat de institutul »Tipografia« din Sibiu, a apărut cu un cuprins bogat și variat. O lectură foarte interesantă, înzestrată cu multe portrete și ilustrațiuni actuale. Și de astă-dată forța în-

tregului este rubrica »**Răvașul nostru**« în care se descrie istoricul anului trecut privitor la noi Români, astfel încât oricare cetitor are înaintea-și o oglindă fidelă a anului. Îndeosebi e bogată partea politică a răvașului, care se încheie cu *Românii la columna lui Traian*. Nu mai puțin e interesantă partea culturală națională în care se vorbește despre »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« și despre sărbătorile sale dela Deva, — precum și despre avântul ce a luat »Societatea pentru fond de teatru român«, care la Seliște a fost primită cu atâta căldură. *Țăranii cari nu cetesc gazete*, dar' și aceia cari cetesc, vor găsi în acest răvaș un **resumat complet al fazelor prin cari a trecut națiunea română în anul acesta**. De aceea constatăm cu plăcere, că și de astă-dată »Călimdarul Poporului« și-a împlinit chemarea. Este instructiv. **O adevărată carte pentru popor.**

Doi băieți

se primesc la învățătură în
franzelăria lui

Petru Moga,

[63] 1—1 Sibiu,
strada Cisnădiei nr. 44.

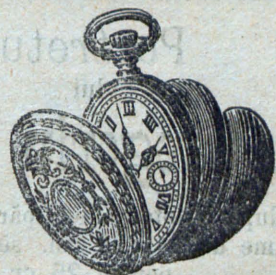

JULIUS ERÖS,

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 2.50 până 6 fl.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 4.50 > 10 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-tula, cu părți de aur	> 9.— > 15 >
Oroloaj pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 12.— > 35 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 20.— > 80 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 2.— > 3 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 5.— > 15 >
Oroloaje cu pendul vienez cu ponduri	> 14.— > 35 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 2.— > 15 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	> 9.— > 30 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	dela 20.— până 70 >
Inele de aur de tot felul	> 2.— > 12 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 6.— > 25 >
Inele de aur cu brilliant veritabil	> 12.— > 150 >
Inele de aur cu brilliant imitat	> 3.50 > 6 >
Cercei de aur de tot felul	> 2.— > 6 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 6.50 > 40 >
Cercei de aur cu brilliant veritabil	> 23.— > 250 >
Cercei de aur cu brilliant imitat	> 3.50 > 6 >
Brățare de aur de tot felul	> 10.— > 20 >
Broșe de aur de tot felul	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 1.— > 4 >
Cercei și inele de argint	> —.80 > 2 >
Brățare și broșe de argint	> —.80 > 5 >

Juvaere de tot felul dela 15 cr. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabachiere și țigăre de țigarete, tacâmuri, ohibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectuesc imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

Reparaturi de tot soiul se execută bine și conștientios.

Rugându-mă pentru numeroase binevoitoare comanda, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul »Transilvania«).

Se dă în arândă.

O moșie din Sângătin în întindere de 50 de jugere de pământ, dela 1 Ianuarie vechiu 1900, pe mai mulți ani, cu curte, prăvălie și dreptul de licență pentru tot felul de beuturi. [62] 1—1

Reflectanții să se adreseze la **Maria Juga** în Sângătin.

Se află [61] 1—1

O casă de vânzare

în

ulița Șanțului nr. 3 (Schantzgasse).

Informațiuni mai deaproape dă proprietarul, care locuiește acolo.

Doi învățacei

primesc în **Încrătoarea mea de cismărie și ghetărie** în Sibiiu la

[57] 4—4

Teodor Moldovan,

strada Gușteriței nr. 83.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografeii”, soc. pe acțiuni.

Vane încălzibile 18 fl. — Vane neîncălzibile 10 fl.

Potrivit cadou de Crăciun!

Potrivit cadou de Crăciun!

[354] 13—20

Vane se împrumută pe zi cu 10 cr., pe lună 1 fl. 50 cr.

Prăvălie (boltă) de vânzare

sau de esarëndat

se află în comuna **Bobota (Nagy-Derzsida)** (com. Sălagiului)

Prăvălia e în mijlocul comunei, lângă biserică și față în față cu școala confesională, în

casa proprie a subscrisului.

Constă din 2 odăi și o culină; curte, grajd, grădina foarte bine cultivată, și loc de zidit la stradă, dacă fiitorul chiriaș ar voi să-și zidească boltă nouă. Are și licență de trafic și sare.

Cei cari doresc s'o cumpere, ori închirieze, să binevoiască a se adresa la

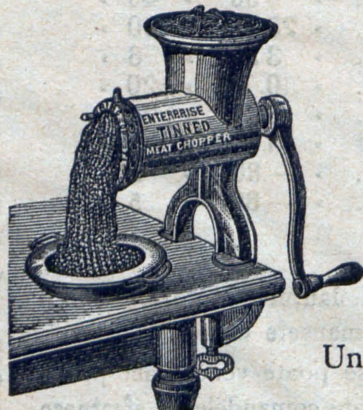
Petru Muste,

în Nagy-Derzsida (Szilágy megye).

[56] 4—4

Tocătoare de carne „sistem american”.

Suflată curat și cu pătură groasă de cusutor. Fabricat german.

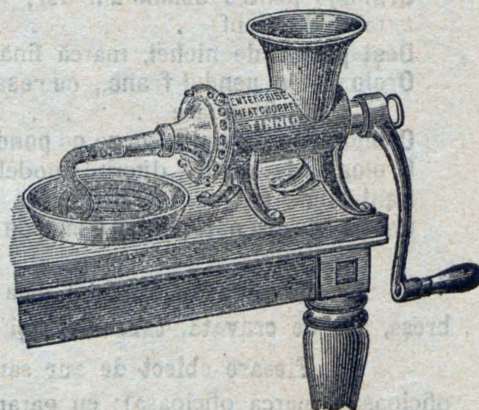
form: R. RR. S.

Mărimea	R.	RR.	S.
Taie pe oră circa	30	45	60 kilo
O mașină fl.	2.80	3.75	4.45.

Aceste tocătoare de carne pot fi întrebuințate și la umplere de cârnați. În acest scop, după depărtarea cuțitului de tăiat și a discului, trebuie numai să se aplice la mașină tolceriul de cârnați, precum demonstră figura din dreapta.

[60] 3—5

Un tolceriu pentru umplerea cârnaților costă fl. —.25.

CAROL F. JIKELI, Sibiiu.

CAMPBOR-EIS

(de Chesebrough, Manufacturing Co., in New-York).

Medicament probat de casă

în contra roșetei la față, la mâni și în contra gădiliturei uscate

Prețul unei doze 80 bani (40 cr).

— **Espedare zilnică cu posta.** —

Deposit: În apoteea lui **CAROL MÜLLER** în SIBIIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

[58] 4—20